

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétéfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 217. szám.

Nagy-Várad. Vasárnap, 1913 szeptember 21

Katholikus bolgárok.

Bulgária tudvalevőleg azért ment bele a Balkánszövetség által a török ellen indított hadjáratba, mert remélte, hogy felszabadíthatja és saját államterületéhez csatolhatja a macedoniai bolgárokat. Itt, Macedóniában a bolgároknak egészen kész szervezetük készült el a török uralom alatt. Még egyháziilag is önálló szervezetre tettek szert, a mennyiben elszakadtak a konstantinápolyi görög keleti patriarkától és az u. n. konstantinápolyi görög keleti bolgár exarcha fősége alatt alakították ki külön egyházi szervezetüket, bolgár liturgiával, bolgár papsággal, bolgár iskolákkal.

A macedoniai bolgárságot a bukaresti béke folytán veszély fenyegeti.

A bukaresti békében tudvalevőleg Macedonia legnagyobb részén Szerbia és Görögország osztoztak meg, annak dacára, hogy Macedóniában bolgár lakosságon kívül görög alig van, szerb pedig egyáltalán nincs. A macedoniai bolgárok, tehát görög és szerb fennhatóság alá kerülnek, a görög és a szerb államhoz fognak tartozni. Mindkét államnak megvan a maga külön keleti államegyháza. A bukaresti békében a bolgárok megkísérelték macedoniai testvéreik számára bizonyos kedvezmények biztosítását, de ez a kísérlet sem vezetett sikerre. A macedoniai bolgárok minden garancia nélkül vannak kiszolgáltatva Szerbiának és Görögországnak, a melyektől pedig nem sok jót várhatnak.

A görög illetve szerb államhoz történt csatolásnak legközelebbi következménye a macedoniai bolgárokra nézve az lesz, hogy a konstantinápolyi görög keleti bolgár exarchátus helyett a görög, illetve a szerb nemzeti görög keleti államegyházhoz fognak tartozni. Kétségtelenül előrelátható, hogy Görögország a saját bolgárait görög, Szerbia viszont a neki jutott bolgárokat szerb papsággal fogja ellátni s behozza ezek révén a templomokba a görög, illetve a szerb nyelvet a bolgár helyett. A templom után jön az iskola, az iskola után a közigazgatás, a macedoniai bolgárok: ugyanarra a sorsra fognak jutni mint a moldvai csángók erőszakosan megfosztják őket nemzetiségüktől.

A macedoniai bolgárok most arra a gondolatra jutottak, hogy római katolikusok lesznek s így kivonják magukat úgy a szerb, mint a görög szimatikus államegyház befolyása alól.

Hogy mennyi ebből a komoly szándék és mennyi a hirlapirói észtalálékonyasága: azt megmondani nem lehet. Valaminek kell lenni a dologban. A dolog politikai része jól van kieszelve. Csak az a baj, hogy nagyon is — politikai ize van még az ügynek.

A vallás nem a politika, hanem az igazság dolga. Ne csupán azért legyenek a macedoniai bolgárok katolikusok, hogy a szerb vagy görög államhatalommal szemben jobban taktikázhassanak. Legyenek katolikusok az igazságról való meggyőződésük folytán, akkor lesz megtérésük igazán őszinte és a

nemzeti fejlődésnek is biztos alapja. E nélkül csak névleges katolikusok lennének, arra pedig semmi szükség sincs.

Annyit minden esetre elárul a bolgárok szándéka, hogy az igazság felismerése felé az első lépést megtették. Felismerték azt az igazságot, hogy ha vallást keresnek, mely a lelkek üdvét munkálja igazán, mely nem áll erőszakolt mellékcélok szolgálatába, akkor katolikusokká kell lenniök. A katolicizmus minden embert, minden népet, minden nemzetet szeretettel ölel szívére. Megtalálja a maga helyét minden államalakulásban s míg hivat az államhatalom iránti tiszteletre inti, addig kész az államhatalmat is figyelmeztetni, hol van az a határ, melyen tullepnie joga nincs. Ezt csak az államhatalmi földi szervezet fölött álló egyház, a katolikus egyház teheti meg, ennek ad akkora erőt igazságának tudata, hogy a lelkiismereti szabadságért, igazságáért minden földi erőszakkal diadalmasan szembeállani képes.

Fel kell ismerniök ezt az igazságot egészen, belső mélységében is a bolgároknak, és pedig nemcsak Macedóniában, hanem Bulgáriában is. Egy meggyőződésből, egész tömegében katolikus bolgár nemzet hamarosan a Balkán legerősebb nemzete lehetne, mely Nyugat népeinek rokonszenvétől is támogatva, olyan erős pozíciót biztosíthatna magának, hogy bátran tekinthetne a jövő válságai elé.

SZEPESSEGI és RUMBURGI VÁSZNÁK
Asztalneműek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

**PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN
BESZEREZHETŐK**

CZILLÉR IMRE

NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZÁM.

HUSCSARNOK vagy VÁSÁRCSARNOK A JÓLÉTI BIZOTTSÁG ÜLÉSE.

A piaci drágaság és a lakásviszonyok javítása céljából alakított jóléti bizottság tegnap délután ülést tartott a városházán, Gerő Ármin főkapitány elnöke alatt. A tagok szép számmal voltak jelen.

Ez alkalommal a huscsarnok kérdése, továbbá a munkáslakásokról és a szükség-lakásokról szóló kezelési szabályzatot tárgyalták.

Gerő Ármin elnök felemlítette, hogy a huscsarnok ügyének megoldása az ülés egyik tárgya. A huscsarnok létesítésének ügye azért nem mehet előre, mert a pénzkérdés hátráltatja. Pedig ez a dolog sürgős, mert a mai husárlási viszonyok közegészségellenesek; az eladásra szánt husz belepici a por, piszok s rovarok lepik el. Gondolkodni kell huscsarnokról, jégszekrényekkel. A piaci élelmiszerárulás megoldása tárgyában Czeglédy Jeremiás indítványt tett, hogy rendezzék a mézárós és hentes iparosok elárúsításának a helyét. Az indítvány is huscsarnok létesítését kívánja és pedig a Szent László-téren, a Kovács-ház mellett levő három ház helyére. Nagy bérházat építsen a város át Beöthy dőn-utára, amelynek földszintjén lennének a huscsarnokok. — A mérnöki hivatal vásárcsarnokot akar építtetni a Nagypiac téren, míg a huscsarnokot ellenzi, mivel később azért csak fel kell építeni a vásárcsarnokot s így a városnak kettős terhe lesz.

Czeglédy Jenő indítványát védi. A Szent László-tér a város központja. A huscsarnok 3 emeletes lehetne, amely a városnak szép jövedelmet biztosítana.

Dr Agoston Péter azon nézetben van, hogy Nagyváradnak feltétlenül szüksége van vásárcsarnokra s azt a huscsarnok felállítását zátonyra juttatná, ezt pedig nem ő szeretné. A huscsarnok részére szükséges házak és

telkek kisajátítása nagy kockázattal járna. Különben a közönség érdeke az, hogy minden élelmiszert egy helyen áruljanak. Különben a huscsarnok felállítása nagyon drága lenne. A bizottság követelje a huscsarnok mielőbbi létesítését. A huscsarnokot ha mégis felépítik, felülvilágítással kell építeni, akkor később eleje lehetne építeni a vásárcsarnokot.

Balogh Döme a huscsarnok szükségességét hangsúlyozza; a helyre nézve még nem történt megállapodás. Czeglédy indítványát pártolja.

Weisz Lajos nem osztja Czeglédy véleményét. A megvételre szánt három ház Pável-utca elején drága. Az pedig kivihetetlen, hogy modern bérházban huscsarnok legyen. A vásárcsarnokkal együtt kell a husárlást is megoldani. A kisajátítással a huscsarnok annyiba kerülne, mint egy vásárcsarnok. A kisajátítás három évig is elhúzódik s addig fel lehet építeni a vásárcsarnokot. Hasson oda a jóléti-bizottság, hogy a vásárcsarnokot mielőbb felépítsék.

Czeglédy Jeremiás azon nézetben van, hogy a husiparosok nem mennek a vásárcsarnokba.

Korbély József nem fogadja el Czeglédy indítványát, míg a számításokat nem ismeri. Leghelyesebb volna, ha a bizottság azt mondaná ki, hogy a huscsarnok a vásárcsarnokkal együtt létesíttessék. A helyre nézve most ne nyilatkozzanak.

A szakbizottság végül abban állapodott meg, hogy a huscsarnok és a vásárcsarnok együttes létesítése szükséges és sürgős.

Gerő Ármin elnök megjegyzi, miszerint lehetséges, hogy a városi tanács kikapesolja a huscsarnok létesítésének a kérdését, mert a husárlás ma közegészségellenes, míg a piac mostani formájában teljesea kielégítő.

A munkásházak kezelésére nézve a város tanácsa szabályrendelet-tervezetet kért a bizottságtól, amelyet dr Agoston Péter kidolgozott. Eszerint a munkásházakat a szövetkezetek bérelnék s a felügyeletet a jóléti bizottság egy albizottsága teljesítené.

Czeglédy Jeremiás ezt nem helyesli, mert a szövetkezeteknél visszaélések történhetnek. A szabályrendeletet pontonként letárgyalták és elfogadták.

A szükség-lakások használatáról szintén dr Agoston Péter készített szabályzatot. E szerint az elsősorban hatóságilag kilakoltítottak elhelyezésére szolgáló szükség-lakások felügyeletét a rendőrfőkapitány gyakorolja, a kezelést pedig a kerületi rendőrfelügyelő láttná el. A szükség-lakásba a felvételek a rendőrfőkapitány intézkedésére történének.

A szabályrendelet-tervezetet némi módosítással elfogadták.

Markovits Manó főispán.

Megjelent a királyi kézirat.

A hivatalos lap tegnapi száma közölte Markovits Manó margittai főszolgabírónak Csanádvármegye főispánjává történt kinevezését. A királyi kézirat szövege a következő:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére dr Markovits Manó főszolgabíró Csanádvármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bad-Ischlben, 1913. évi szeptember 3-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Sándor János s. k.

A kinevezés nyilvánosságra hozataláról már korábban értesült a margittai járás közönsége és tegnap valósággal elhalmozták a gratulációk özönével. Egyben megalakult egy bizottság, mely a távozó főszolgabíró bucsuzását készíti elő. A főispánná kinevezett főszolgabíró tiszteletére 27-én nagyszabású bankettet rendeznek Margittán a Margit szállóban. Eddig már 131 jelentkező van.

A SZERENCSE.

Írta: H. Rosny.

— Abban az időben, beszélte Charlier tanár a Saintouge egy félreeső falucskájában életem. A kormány 1100 franknyi évi fizetés fejében azt várta tőlem, hogy piszkos, avaszagu gyerekeket beavassak az olvasás és írás tudományába és minthogy nem ismertem politikai téren kiváló személyiséget, aki összeköttetései révén valamiképpen segíthetett volna rajtam: nem remélhettem egyebet a jövőtől, mint végleges kineveztetést 1800 frank fizetéssel és felette szerény nyugdíjjal. De fiatal voltam, természetem az optimizmus felé hajlott és szomorú életemet az által tettem tűrhetőbbé, hogy ragyogó illúzióknak engedtem át magam.

Tulajdonképpen boldogtalanságom azon a napon vette kezdetét, amidőn beleszerettem a kis Lucette-be, Saboureux falusi polgármester leányába. Am Saboureux büszke tulajdonosa volt 50 hektár szántóföldnek, hét tehénnek, öt ökörnek, három lónak, egy juhnyájnak, számos sertésnek és ezeken felül tekintélyes összeg készpénznek. Meg is tudta becsülni a saját értékét és megragadott minden alkalmat, hogy érvényre juttassa. Már a járása, a szava, ejh! sőt az is: miképpen köpött a mezőkre, minden mozdulata a hatalmas és rettegett emberre vallott. Magamfélé

nyomorult iskolatanító, kinek kopott kabátja úgy fénylett, mint a kémény csöve: nem követhetett el nagyobb butaságot, mint megszeretni Lucettet. De a szerelem, amint mondani szokás, cigánygyerek és Lucette egy remek példánya volt az emberi fajnak. Fehér volt, mint a tej és üde, mint a csipkerózsa. Szőke haja kis szénaboglyára hasonlított, melyet liliputok kezei halmoztak föl aratás idején. Szája csókra, mosolyra termett, a szemei ragyogó kék lámpásokak, melyekben mintha szentjánosbogarak táncolnának...

Valódi átok volt — örület! Annyira szerettem őt, hogy érzéseimet el nem tudtam rejteni a parasztok éles tekintete elől. Az öreg Saboureux, valahányszor találkozott velem, mindig csengő, szarkasztikus kacagást hallott. Egy tengeri kalóz vagy négerkirály kacagása volt ez.

Egy vasárnapon megint üzött, hajtott a kétségbeesés, az espinettesi erdőbe tévedtem. Mint a szedett vad, úgy bolyongtam az erdőben; gyöttrött a szerelem és elkéseredetten tépelődtem nyomorúságos sorsomon. Végre megpihentem egy tisztáson. Le akartam ülni egy mohpadra, amidőn tekintetem egy emberre esett, ki fönn a magasban, tölgyfa

ágai között függött. Első pillanatban rémülten visszahökkenem.

— Na, csak esőndesen! — dörmögtem aztán — jobb ennek a legénynek sorsa a tiednél! Ez legalább nem szenved tovább.

Hanem a természetes ösztön nem volt összhangban szavaimmal. Mert gépiesen hozzá láttam a mentési munkához... A mélyen lehajló ágakba kapaszkodva felkusztram a fára és feloldottam a kötelet; az emberrel karjaimban értem le újra a földre és minden lehető módon iparkodtam életre kelteni. Értettem ehhez, minthogy figyelemmel elolvastam, amit erre vonatkozólag megállapított Jesseraud tanár híres értekezésében, mely a ritmikus nyelvmozgások teóriáját fejtegeti.

Betegem teste még egészen meleg volt. Élesztési kísérleteim mégis eredménytelenek voltak eleinte. Már lemondtam minden reményről, midőn végre életjelt adott. Fél órával később öntudatra ébredt és hálálkodott.

— Hogy bolondságot követtem el — szólt — azt csak abban a pillanatban láttam be, amikor már a kötélnek függtem.

Rövid szavakkal elmondta nekem, miért akart véget vetni életének. Állatkereskedő volt P... ben és elveszítette minden vagyonát. Kétségbeesésében az erdőbe rohant — hurkot kötött.

— Valóban szegényletes gondolat volt

Fertőtlenítő anyagok: Nyers és tisztított Lysoform, Carbolsav, Carbolmész, Formalin, Sublimat, Sublimat szappan stb. Legolcsóbb áron kaphatók.

Tessék okvetlen árajánlatot kérni.
Telefon 1302. szám.

Farkas István „Apolló” drogeriaja

Nagyvárad, Rimanóczy-palota, Rákóczy-ut.

Telefon 1302. szám.

Tegnap a rendező-bizottság egyik tagja Nagyváradon járt és személyesen hívta meg Miskolczy Ferenc főispánt, aki valószínűleg szintén részt vesz a bucsu banketten.

A lakomát megelőzőleg külön-külön fog elbucuszni Markovits a járás tisztikarától, a jegyzői kartól, a közönségtől. A bucsuzások délután 6 órakor kezdődnek. Valószínű, hogy ekkor a vármegye központi tisztikarából alakult deputáció is meg fog jelenni a csanádi főispán előtt.

Az installáció szeptember 8-án lesz. Ezen Biharvármegye főszolgabírói kara, valamint a központi tisztikar testületileg jelenik meg Fráter Barnabás alispán vezetése mellett.

A rendezőség a bankettre a következő meghívót bocsátotta ki:

Dr Markovits Manó ur, járásunk köztisztelő- és szeretetben álló főszolgabírójának távozása alkalmából Margittán a Margitszállodában bucsuestélyt rendezünk, melyre a rendezőség nevében van szerencsém meghívni. Az estebéd folyó évi szeptember hó 27-ik napjának délutáni fél 9 órakor lesz, melynek ára 5 korona. Felkérem kegyeskedjék részvételi szándékát velem e hó 25-ik napjáig közölni.

Margitta, 1913. szept. 10.

Tisztelettel

Daraban Endre,
t. főszolgabíró.

A görög király Párisban.

Páris, szept. 20.

Konstantin görög király ma ide érkezett. A franciák egyáltalán nem rendeztek tüntetéseket a király ellen.

tőlem — fejezte be. Ha valamikor nehéz bánat éri kigyelmedet, ne kövesse a példámat. . . De most jöjjön velem — be akarom mutatni a mentőmet barátainknak.

Még kissé gyöngye volt, de karomra támaszkodva lassan vezetett P. felé. Odaértünk egy óra múltán és megjelentünk a vásártéren, éppen abban a pillanatban, amidőn véget ért az ünnepély, melyen fölavatták Jacques Vermontiersnek, a 13-ik század egy költőjének szobrát. Az embertömeg széjjeloszlott, csak néhány férfi állt meg a szobor mellett, csevegve és nevetgélve. A kísérem ezek felé tartott:

— Miniszter ur! — kiáltotta — polgármester ur! Nézzenek ide, ez az ember itt megmentette az életemet! Fölakasztottam magam. Ő életre ébresztett, ő adta vissza nekem az életet!

A férfiak csodálkozva néztek reánk. Egyikük őszhaju, vörösarcu, sárgásszemű ember, ráförmedt az állatkereskedőre:

— Miért akasztottad föl magad?

— Kétségbeesésből, miniszter ur, mert elvesztettem mindent, amim volt. Akkor elmentem az erdőbe és kötelet kötöttem a nyakamra. Utolsó percben arra jön ez az ur, fölmászik a fára, fölbontja a hurkot, lefektet és levegőt fúj belém. Nem nagyszerű cselekedet ez? És ha van, aki érmet érdemel: ő az.

POLGÁRMESTEREK NAGYVÁRADON.

A kongresszus tagjai.

Nagyvárad város székházában erősen készülnek a polgármesterek kongresszusára. Van nagy takarítás, rendezés, hogy az országból ideseregülő podesták lássák, miszerint Nagyvárad megállja a helyét a többi városok sorában.

A rendezés központja a főjegyzői irodában van, ahol a részletekre nézve tanácskoznak.

A kongresszus nagy jelentőségének ígérkezik, nem csak az előadások tárgyánál, de az előadó személyek kiválóságánál fogva is. Mindannyian országos nevű szakférfiak.

A kongresszusra érkező vendégek a következők:

Varjassy Lajos polgármester Arad. dr Hegedüs Aladár kir. t. polgármester Baja. Erdélyi Gyula főjegyző Baja. Schreiber Ferenc polgármester Beszterce. dr Schnell Károly polgármester Brassó. Bruóth János polgármester Breznóbánya. dr Bárczy István polgármester Budapest. Harrer Ferenc tanácsnok, Várhidy Lajos kongresszusi titkár, dr Lóczy Lajos egyetemi tanár, Hermann Miksa egyetemi tanár, Pfeifer Ferenc egyetemi tanár, Becsey Antal gépészmérnök Budapest. Dr Gombos Lajos polgármester Cegléd. Dr Ujfalusy Jenő pm. Csikszereda. dr Vargha Elemér tanácsnok Debrecen. Márk Endre udv. tanácsnok biz. tag. Debrecen. Janossy Zoltán ref. lelkész biz. tag. Debrecen. Ilosvay Jenő kir. tan. polgármester Deés. Jakabfy Lajos főmérnök Deés, Kedves József polgármester Dicsőszentmárton, dr Langhoffer László polgármester Dohsina, Jankovics Dezső kir. tan. polgármester Eger, Trajánovits János polgármester Erzsébetváros, Vimmer Imre polgármester Esztergom, Osváth Andor főjegyző Esztergom, Farkas

Jenő polgármester Felsőbánya, Faller Sándor polgármester Gőlniczbánya, Kemény János polgm. Gyöngyös, Bachó László főszámvevő Gyöngyös, Barna Dezső v. mérnök Gyöngyös, Weness Jenő polgármester, Erdély Ferenc főmérnök Győr. Dr Lowich Ödön polgármester, dr Bucsó Korjolan főjegyző Gyula, Somossy Béla polgármester Hajduböszörmény. Dr Fekete László polgármester Hajdusoboszló. Muzsnay Béla polgármester, Szakács Emil főjegyző Hátszeg. Szathmáry Tihamér r. főkapitány, Fejérváry Bertalan tanácsnok Hmezővásárhely. Folgéns Kornél polgármester Igló. Kovács Sebestyén Gyula polgármester Kaposvár. Szentesi Tóth Kálmán polgármester, Szécsy János főjegyző Karcag. Dr Szentlélek Gyula polgármester dr Kriebel Edgár polgármester. Kassa. Sándor István polgárm., Szegedy György tanácsnok, Tormási F. fősz., Kerekes F. főm. Keeskmét. Dr Wrohovszky Ottó polgármester Késmárk, dr Török Andor polgármester Kézdivásárhely, Gaál Kálmán polgármester, Szekeres Lajos mérnök Kisujszállás. Fekete Nagy Béla polgármesterhelyettes Kolozsvár, dr Gaál Gyula tanácsnok Komárom, dr Schábel Károly polgármester és neje Korpona, dr Mócsy Aba polgármesterhelyettes Léva, dr Galambos Ignác polgármester, Gorcsa Péter tanácsjegyző Makó. Dr Bernády György u. tan. főispán, dr Hoffbauer Aurél polgármester M.-Vásárhely. Theil Frigyes polgármester Medgyes, dr Kun Árpád polgármester Mezőtúr, dr Szentpály István orsz. képvis. dr Nagy Ferenc polgármester Miskolcz. Nikkel József tanácsnok Miskolc. dr Makray Mihály polgármester Nagybánya, dr Perisits Zoltán polgármester Nagybecskerek. Sándor Jenő polgármester Nagyenyed, Debreczeni István kir. tan. polgármester Nagykároly. Majnuszky Lukács polgármester Nagyikinda. Poka Károly polgármester Nagykörös. Dr Trummer Tamás főügyész, Szalay György tanácsnok, Dórr Albert polgármester Nagyszében. Dr Franiscy Lajos polgármester Nagyszombat. Majnuszky Béla kir. tan. polgármester Nyiregyháza. Dr Thuróczy Tibor polgármester Nyitra. Dr Radda

— Folytasd így fiam! — szölt mielőtt távozott.

*

Amidőn alkonyat idején visszatértem a faluba: elibém rohant Croix du Montoir minden népe. Egyike az elsőnek volt Saboureaux, kit Lucette kísért. Megszólított, ezuttal azonban szeretetreméltó, jóakaró, majdnem barátságos módon tette ezt.

— Na, öreg Charlier barátom — kiáltotta — hallom, érmet kap kigyelmed és szép rendjelet a gomblyukába, ez nagy dicsőségünkre válik mindnyájunknak, igyék velünk egy üveg jó ó-bort!

*

Enyém lett az érem: a „Pálma“ és „Lucette“; elhelyeztettem nagyobb városba, folytattam tanulmányaimat és megtiszteltetem a becsületrend keresztjével. E kitüntetés okmányát az apósom még ma is kiállítja minden vásáron.

Ami történetem tanulságát illeti, be kell vallanom, hogy nem egészen világos: azt bizonyítja-e, hogy mentük meg az öngyilkosokat, vagy nem erősíti-e meg inkább a nép rétegeiben elterjedt babonát, hogy: szerencsét hoz a fölakasztott ember kötele?

Az őszhaju férfi lassan felém fordult és figyelmesen tekintett reám.

— Ki vagy és mi a mesterséged? — kérdezte röviden, de barátságosan.

— Pierre Charlier a nevem — szöltam — és iskolatanító vagyok Croix du Montoiron.

— És ki tanított meg arra, miként kell bánni tesztalottal?

— A Jusseraud doktor értekezlete — válaszoltam.

A beszélő arca fölragyogott; naiv hiúsággal vegyült örömet fejezett ki.

— O, ó, — kiáltotta — hát te olvasod a Jusseraud doktor műveit? Te?

És vidám hahotára fakadt.

— De fiam, tudod-e, hogy én vagyok az? Jusseraud doktor, közoktatásügyi és szépművészeti miniszter . . . És te, te szerencsés fráter vagy! Persze, hogy megkapod a „mentési érmet“, ugyancsak megérdemled!

Mert eroixdumontoiri iskolatanító, ki a legjobb módszer szerint tud elbánni tesztalottakkal: nem közönséges ember. És ezzel nem fejeztük be a dolgot: lesz gondom rá, hogy elhelyezzenek, nem fogsz itt elsavanyodni, fiam!

Megveregette a vállamat, megparancsolta az öt kísérő fiatal embernek, hogy jegyezze föl a nevemet és kezét szorított velem.

ZENKER

modern fényképész műterme

Helyi és vidéki telefon 12-26. Szent János-u. 72.

Finom kidolgozású levelezőlapok 6 drb. 1 K 40 f. Fényképeket 50%-kal olcsóbban készítem mint bármelyik fényképész Nagyváradon. A menyaszonnyi felvételek kedvezményes árban készülnek. Tisztelt megrendelőim 6 db fénykép után 3 levelező lapot ajándékba kapnak. :-:

Ignác polgármester Pancsova. Mészáros Károly Ferenc József-rend lovag Pápa. Nendtvich Andor polgármester Pécs. Brólyy Tivadar kir. tan. polgármester Pozsony. Noll Béla polgármester Rózsashegy. Horváth Kálmán kir. tan. polgármester Selmec- és Bélabánya. dr. Töpler Kálmán polgármester Sopron. Czobory Károly polgármester. Szakoleza. dr. Vajay Károly kir. tan. polgármester Szatmárnémeti, dr. Antal Sándor főügyész Szatmárnémeti, Figus Albert főszámvevő Szatmárnémeti. Dr. Schiffaumer Hugó polgármester Szászrégen. Schöpp János polgármester Szászsebes. Balogh Károly tanácsnok Szeged. Dr. Szentkirályi Mihály polgármester Szegszárd. Dr. Antony Béla polgármester Szentendre. Dr. Mátéffy Ferenc polgármester Szent-tes, Bugyi Antal polgármesterhelyettes Szent-tes, Papp László főszámvevő Szent-tes. Gótt-ard János polgármester Székelyudvarhely, Dr. Pál Ernő főügyész Székelyudvarhely. Dr. Saára Gyula polgármester Székesfehérvár, Mohay Lajos tanácsnok Székesfehérvár. Dr. Harsányi Gyula polgármester Szolnok. Brenner Tóbiás polgármester Szombathely. Dr. Telbisz Károly udv. tan. polgármester, Szilárd Emil főmérnök Temesvár. Czihát Károly polgármester Turkeve. Kotiers Emil polgármester Ujbánya. Dr. Miklós Antal polgármester Ujpest. Imre István polgármester, Dr. Strausz Árpád t. ügyész. Wachter József biz. tag Vajdahunyad. Dr. Rezuha István kir. tan. polgármester Versec. Dr. Rozenauer Ottó polgármester Zólyom. Rada Ignác polgármester Zsolna.

Képkiallítás a megyeházán.

Solymosi tárlata.

Az őszi művészi szezon beköszöntött. A vármegyeházán tanyát ütött Solymosi Márton kiváló és országosan ismert műkereskedő, hogy a magyar festőművészgárda leg-szebb alkotásait bemutassa Nagyvárad művészetkedvelő közönségének.

Solymosi maga bár nem kezeli az ecsetet, mégis sokat köszönhet neki a magyar művészet, amelynek fejlődésében, gyarapodásában kiváló része van.

A magyar városokban rendezett kiállításai-va barátokat, pártolókat, mecénásokat és főleg vevőket szerzett a magyar piktura alkotásainak.

Ezuttal is párszáz képet állít ki a vármegyeházán. A tárlat anyagát még nem látuk, azonban abban a magyar művészek legkiválóbbjainak olyan hatalmas gárdája van képviselve, hogy vidéken még ritkán volt ilyen nagyszabású képkiallítás, amely való-ságos művészi szenzációnak ígérkezik.

Az érdekes és értékes kiállításon a következő festőművészek képei sorakoznak egy-más mellett: Aggháry Gyula, Boemm Ritta, Berkes Antal, Gara Arnold, Juszko Béla, Iványi, Dudits Andor, Grünwald Béla, Edvillés Aladár, Heyer Artur, Kaczián Ödön, Kaczián Aladár, Kádár Béla, Herver Cézár, Kézdi-Kovács László, Markó Ernő, Margittay Tihámér, Nyilassy Sándor, Neogrady Antal, Istvánffy Gabriella, Vajda Zsigmond R. Gu-lácsy Lajos, Náray Aurél, Olgay Ferenc

Pálya Celesztin, Papp Emil, Pálik Béla, Rippl-Rónai József, Romek Árpád, Rottmann Mozart, Szigeti Jenő, Spányi Béla, Szász István, Ujváry Ignác, Vastagh György, Lorkóczy Gyula, Feszty Árpád, Fesztyné J. Róza, Fáy Dezső, Németh B.

A kiállítás, melyre egyébként még visz-szatérünk, ma, vasárnap délelőtt 9 órakor nyílik meg.

Tüntetés monarchiánk mellett

Valona, szept. 20.

Tegnap itt érdekes meeting volt, mely erélyesen tiltakozott Essad pasa magatar-tása ellen. A népgyűlés után a tömeg az osztrák-magyar konzulátus elé vonult és él-tették a két hatalmasságot.

Eladják a mölki apátság birtokát.

Több milliós birtok eladás a margittai járásban. Ismét ide-genek kezébe kerül a birtok. — Perelni akar a bécsi gróf

Biharvármegyében az utolsó évtized alatt nem történt olyan nagy birtok eladás, mint amilyen a napokban nyer befejezést.

A margittai járásban lévő mölki apát-sági birtokról van szó. Valamikor ez a pár ezer hold területű föld egy magyar mag-nás családnak: a gróf Csáky familiának volt a tulajdona. A magyar szabadságharc utáni időben idegen kézre jutott a gyönyörű birtok és most ismét úgy állanak a viszo-nyok, hogy a hatalmas uradalom gazdát cserél. Itt volna tehát az alkalom, hogy egy több ezer holdra terjedő birtok visszavándor-roljon magyar kézbe és magyar tulajdonos-nak hozzon jövedelmet. Sajnos azonban erre még csak kilátás sincs. A föld ismét ide-gen emberé lesz és ha valami közbe nem jön jövőre már talán intenzívebben fogják művelni a földet, hogy minél több jöve-delmet produkáljanak s vigyenek ki az or-szágból.

A mölki apátságnak jelenleg Papfalván, Margittán és Almaszegen van rengeteg bir-toka. A birtok legnagyobb része erdő, még pedig a szó szoros értelmében őserdő, mely-ben még nem hangzott el fejszezapás. A szabadságharc utáni nagy zűrzavaros birtok-viszonyok között Magyarországon az vehetett földet, aki akart, még pedig úgy, ahogy akart. Akkor adták el a Csáky-féle birtokot is. Hogy mily potomáron jutott az ősi bir-tok az idegen apátság birtokába, annak il-lusztrálására megemlítjük, hogy a margittai uradalmat 400,000 forintért vette meg az Ausztriában, tehát külföldön lévő mölki apátság.

Papfalván a Fráterektől szereztek meg ugyancsak olesón a mintegy kétezerholdas birtokot.

A szép birtok régi gazdája kegyura is volt a birtokon lévő falvaknak. A kegyuri kötelességek tehát átszarmaztak az új tu-lajdonosra is.

Az uradalmi tisztjei németek. A ter-mést nem magyar kereskedők veszik meg, kiviszik idegenbe.

A rossz esztendő dacára is ragaszkod-tott az új gazda a földhöz. A koalíciós kor-mány által hozott új adótörvények szerint a külföldön lakó földtulajdonosok a magyar-orosz birtokok után kétszeres adóval len-

nének megterhelve. Az apátság attól való félelmében, hogy életbe fogják léptetni a már szentesített törvényt most már hajlandó eladni a birtokot.

Saffgotch gróf az új vevő.

Mikor az apátság szándékáról tudomást szereztek, Magyarországból a venni szándé-kozóknak egész serege jelentkezett.

Egyelőre az almaszegi birtok adásá-ról van szó. A papfalvai birtok 800 hold erdőből és 400 hold szántóföldből áll. Az almaszegi birtok 800 hold, melynek nagy része szintén erdő. Különösen a magyar fa-kereskedők aspiráltak az erdőkre. Jó nevű magyar cégek tettek ajánlatokat, azonban az apátság hallani sem akart róluk.

Gróf Saffgotch Alajos is reflektált a birtokra. Ez a gróf jelenleg Bécsben tar-tózkodik és mindenáron megakarja venni a magyar birtokot, még pedig kétnmillióhatszáz-ezer koronáért. A gróf már 100,000 korona foglalót is adott ez évi május havában, azonban még mindég nincs befejezve az adás-vétel. Sőt kilátás van rá, hogy a nagy-szabású birtokügylet a törvényszék elé fog kerülni. A grófnak adott fizetési határidő ugyanis letelt és nem tudta kifizetni a két és félmillió korona vételi árt. Pedig már megvoltak a nagyszabású tervek is, melyek alapján a birtokot kezelni akarta.

Első sorban nagyszabású vadaskertet akart létesíteni a gróf. A fölösleges erdőt leakarta tarolni és szántófölddé alakítani. A következmények azonban azt igazolják, hogy ebből az adásvételből sem lesz semmi és minden marad a régiben.

Nem akarnak parcelláztatni.

A birtok megvételét nagy kár most el-szalasztani. Igaz ugyan, hogy a jelenlegi pénzviszonyok nem alkalmasak nagyszabású birtokvételekre, de ha a kormány akarja tudni fog ez irányban segíteni.

A kormánynak kellene közbe lépni még pedig minél előbb. még mielőtt a földhiénák meg nem neszelik az ügyet és ki nem aknázzák a kínáló nagy hasznót ígérő kincses bátyát. Egyszerre ezer és ezer ember helyzetén segítene a kormány és egy igen tekintélyes földet hódítana vissza a magyarság számára.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA
SPECIALISTÁJA

DAJKOVITS
Nagyvárad. Sas-palota.

Felmentő ítélet a gyujtogatás ügyében.

Szabadlábbon a vádlottak.

Négy napos tárgyalás után, a nagyvárad esküdtbírósa tegnap délben meghozta az ítéletet a gyujtogatással vádolt két siteri gazda ügyében. Ez az ítélet teljes elégtételt szolgáltatott nekik, mert a bíróság az esküdtek igazmondása alapján felmentő ítéletet hozott és *Nádudvari Antal*, meg *Balogh Imrét*, akik már nyolc hónap óta ültek ártatlanul a vizsgálati fogságban, azonnal szabadlábba helyezték.

Korn Lajos elnök fél 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást. A kérdések felolvasása után dr *Farkas István* kir. ügyész, a vád képviselője mondta el nagyhatású vádbeszédét, amelyben kérte a vádlottak megbüntetését.

A vádbeszéd után, az elsőrendű vádlott *Nádudvari Antal* védője *Rigó Lóránd* emelkedett szólásra és nagyszabású védőbeszédben bizonyította, hogy védenca teljesen ártatlan.

— Egyetlen ténytanu sincs, aki bizonyítaná, hogy *Nádudvari* vagy a társa követte volna el a gyujtogatást. Abszolút semmi sem bizonyítja a vád álláspontját, ellenben a védelemnek felvonultatott tanui a legteljesebb ártatlanságot bizonyítják. Nem szól ellenük semmi bizonyíték, csak a csendőrök előtt kizsákolással kicsikart beismerés. És hogy milyen volt ez a csendőrvallatás, azt volt alkalmunk látni a főtárgyalás alkalmából. Kénytelen vagyok kitérni arra a kérdésre, hogy ez a két ember, aki már 8 hónap óta ül ártatlanul vizsgálati fogságban, voltaképpen politikai üldözés áldozata.

Elnök: Felkérem a védő urat, hogy a politikai kérdéseket ne érintse a beszédében.

E kérdés körül vita keletkezett a védő és az elnök között, amely után *Rigó Lóránd* folytatta beszédét és kérte a védettje felmentését.

Azután dr *Kovács Imre* védője mondott igen szép beszédet, amely láthatólag mély hatást gyakorolt az esküdtekre.

Az elnöki resümé után visszavonultak az esküdtek és félórai tanácskozás után meghozták a verdiktet. *Balogh Döme*, az esküdtek elnöke olvasta fel a polgárbírók határozatát. Az összes feltett kérdésekre nemmel feleltek, mire a bíróság meghozta a felmentő ítéletet.

Az ügyész is, a védő is megnyugodtak s így az ítélet jogerős.

Közös minisztertanács.

Bécs, szept. 20.

(Saját tudósítónktól.) Szeptember második felében közös miniszteri tanács lesz. Ezen a tanácskozáson fogják a delegációs ülések idejét és tárgyát megállapítani.

Két évig rabbi nélkül.

Nagyvárad szerencséje. — Háborog a hitközség.
Klikkek harcai a rabbi székért.

*

Nagyváradon két éve nem ül rabbi az orthodox zsidók főpapi székében. Azóta zavartalan esend és béke honol a várad gettó fölött, mióta nincs rabbi. És Jerikó falai nem dültek össze, nem veszett ki a várad zsidóság, él és virágzik. Mindössze a szokottnál több üzlet és homályos vállalkozás ment tönkre.

Azonban végre is megmozdult a várad zsidó polgárság egy-két vezető tagja, hogy hát ez nem mehet így tovább, szükség van rabbira.

A jámbor emberek akcióját hamar leszerelte egy hatalmas párt, amely jelenleg a hitközség ügyeit vezeti. Elleneztek a rögtön rabbi választást. Persze nem azért, mert talán kihálásra ítélték volna a várad rabbinátust, hanem mert alkalmas pillanatot várnak, hogy a saját emberüket hozzák Váradra.

Ez az alkalmas pillanat már két esztendeje várat magára. És ugyancsak ez a hatalmas párt nem engedi megválasztani a volt rabinusnak, az országhírű *Fuchs Mór*nak a fiát, *Fuchs Benjámint*.

Fuchs Benjámint is nagy pártja van és két év óta elkeseredett harc folyik a két párt között. A vértelen harc most nyilvánosságra jutott és valószínű, hogy a közeljövőben viharos összetűzések lesznek a hitközségben.

A „Mazel-toch!”

Ezelőtt két évvel hunyta le szemét a néhai jó *Fuchs Mór* rabinus, a várad zsidók szemefénye. Gyászba borult a gettó érette, de azért hűek maradtak a régi elvhez.

Az ugyanis a szokás, hogy meghalt a király, éljen a király! Nyomban ki kell kiáltani az új rabbit, amikor a régit eltemették.

Meg is történt eme kikiáltás és ezt nevezik az orthodox zsidók „mazel-toch”-nak (szerencsekívánat.)

Viharos exklamációval *Fuchs Benjámint* választották nagynevű apja utódjává. Már aztán hogy igaz meggyőződésből vagy pedig a szokásnak hódolva: azt nem sikerült kiderítenünk, mivel nem kutattunk a szívek mélyén.

A kikiáltás megtörtént, de a választásba beleszólt az orthodoxok országos központi irodája, amelynek elnöke Budapesten van. Az elnök nem foglalt nyíltan állást a mazel-toch ellen, hanem csak titokban. Az eredménye, a jelenleg is tartó két éves interregnum lett.

Ki legyen a rabbi?

Az ellenpárt, amely informálta a budapesti elnököt, erősen dolgozik azon, hogy *Fuchs Benjámint* valahogy elüsse a jövedel-

mező várad rabbinátustól. Ennek a pártnak a vezére *Ullmann Sándor*, a mindenható hitközségi elnök, a rasesól. Ő és hívei huzzák-halasztják a rabbi választást, hirtelen azért, hogy egy kedvező pillanatban *Ullmann* egyik rokonát hozhassák rabbinak. Ez a titkos jelölt.

Azonban nyíltan azt hangoztatják, hogy ők Galiciából akarnak hozni egy hamisítatlan rabbinust, akinek széles tudása van és méltó utóda lesz *Fuchs Mór*nak. Egy olyan embert akarnak ide hozni, aki újra összefogja a széthuzó nyáját.

Miért fontos a várad rabbinátus?

Mert főleg az a kifogás *Fuchs Benjámint* ellen, hogy nincs elég Talmud-tudománya. Igaz, hogy jó szónok, de ez kevés. Nincs a kisujjában a Talmud, nem ismeri meg annak rejtegette bölcseségeit.

Már pedig a várad rabbinátus rendkívül fontos pozíció. Az országban a második (a pozsonyi az első) és olyan ember kell, hogy viselje, akivel a hitközség szégyent ne valljon. Mert dogmatikus kérdésekben nemcsak saját hívei közül fordulnak hozzá végleges döntésért, hanem messze vidékekről keresik fel (esodarabbik), tanácsot, ítéletet kérnek tőle, sőt kisebb rabbi között is ő a bíró.

Ezért nem megfelelő *Fuchs Benjámint*. Ezt sem kívánjuk ellenőrizni. Elhiszük. Csak azt esodáljuk, hogy két évig hogyan tudták egy ilyen világító elme vezetését nélkülözni a várad orthodoxok.

Titkos végrendelet.

De legerősebb ütköztársunk *Fuchs Benjámint* ellen az, hogy apja halálos ágyán állítólag azt mondta:

— Nem kívánom látni fiamat az én utódom gyanánt.

Ezt az utolsó kívánságot többen hangoztatták, erősítették. Azonban az ellenpárt egyes tagjai tagadják, hogy *Fuchs Mór* tett volna ilyen kijelentést. Mindamellett szájról-szájra jár ez a titkos végrendelet és lehet, hogy ennek roppant ereje van.

Működik a „Bez-din.”

E szomorú időkben a hitközség mindemellett nem marad teljesen gondozatlanul. A rabbi-jelölt *Fuchs Benjámint* jelenleg *Nagybányán* tartózkodik, figyeli a világ folyását és várja a deputációt, amely őt ide hozza.

A deputáció azonban késik az éji homályban, mert ezalatt a rabbinátus ügyeit kényelmesen ellátják a *dájon*-ok (rabbi ülnökök) akik együtt alkotják a *bez-din*-t (egyházi bíróságféle.) Ez dönt a felmerült kérdésekben, persze lassan, néha nem is dönt, máskor dönt. Mikor hogy.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek
Fehér János kőtszergyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigatorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási cikkek.

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

Nők a haroban.

Egyedül elfogadható érv az egész kicsinyes hadakozásban az, hogy a prédikációk nyelve magyar legyen. Ullmann Sándor és társai azért is ellenzik Fuchs megválasztását, mert ő magyarul tartaná prédikációit. Ezért ragaszkodnak ahhoz, hogy direkt Galiciából kell hozatni rabbinust, aki zamatos zsargonban szóljon a néphez.

Ennél a kérdésnél felemelték a szavukat a nők is. Határozottan állásfoglaltak — többség — amellet, hogy ők magyar beszédet, magyar szótart akarnak hallani. Ez ugyan keveset nyom a latban, de igazán abszurdum, hogy Nagyváradon és egyáltalán Magyarországon maguk előtt a hívek előtt is ismeretlen nyelven prelegáljon egy pap.

Es ez a rendezetlen állapot bántja egyesek szívét. Ugy, hogy most belső harc dúl a hitközség kebelében, ki akarják buktatni a hatalmi pártot, amely visszatartja Fuchs Benjamint.

Nincsenek bócherek!

A két éves pauza már nagyon elmérgesítette az állapotokat. Sok a sérelem és egyesek sirva nézik a hitközség pusztulását.

Legnagyobb bajnak tartják, hogy nem dolgozik a *Jesiva*. Ez a rabbinevelő, amely a bóchereket neveli, tanítja őket a Talmudra. Ez fontosabb előttük, mint a jövő Magyarország sorsa. A pozsonyi *Jesiva* 10—15 bóchert nevel, ők pedig egyet sem. Hát nem forrasztó ez? ...

Érdeklődtünk, hogy tulajdonképpen mi-
ben merül ki a rabbi működése?

A rabbinátus igen kényelmes állás, de csak az orthodoxoknál. A rabbi nem csinál semmit egész éven át, csak kétszer prédikál. Még pedig egyszer hosszunap előtti szombaton. Neveli a bóchereket, esket, vallási kérdésekben dönt a Talmudból és tanácsokat ad az élet minden viszonyára.

A rabbi kérdés eldöntését ujabban erősen forszírozzák. Ez a boldog időszak tehát nem sokáig tart és ismét rend lesz a ghebbóban. Sajnos, hogy nem közrend és köztisztaság.

A kolozsvári ellenzéki gyűlés elmarad. Szeptember 29-ére volt kitűzve a kolozsvári ellenzék nagygyűlése. Ez azonban, a mint értesülünk, elmarad azért, mert gróf Apponyi Albert ezen a napon máshol van elfoglalva és a népgyűlés rendezősége nagy súlyt helyez gróf Apponyi Albert megjelenésére. A kolozsvári népgyűlést, melyre kilátásba helyezték megjelenésüket Justh Gyula és gróf Károlyi Mihály is, valószínűleg Justh Gyula makói beszámolója után tartják meg.

Frigyes főherceg nyugalomba vonul. Bécsből jelentik: Mint a *Zeit* jó forrásból értesül, Frigyes királyi herceg, gyalogsági tábornok, hadseregfelügyelő és az osztrák landwehr főparancsnoka, aki tegnap délelőtt külön kihallgatáson jelent meg a királynál, ismét arra kérte a királyt, hogy egészségi okokból mentse föl a katonai szol-

gálat alól. A király elhatározását még nem tudják, de azt hiszik, hogy a király helyt fog adni a kérésnek. Hír szerint Frigyes királyi herceg távozása után Schikofszky gyalogsági tábornok is nemsokára megvált állásától.

A *Zeit* értesülését tegnap este hivatalosan megcáfolták.

Osztrák-magyar-bolgár egyezmény. A *Morning Post* jelenti Bukarestből: A román kormány néhány nappal a román hadsereg mozgósítása előtt tudomást szerzett arról, hogy Ausztria és Magyarország meg Bulgária katonai egyezményt kötöttek, amely szerint Bulgária osztrák-magyar-orosz háború esetén háromszáz-ezer emberrel megszállná Dobrudzsát, Ausztria és Magyarország pedig a *Moldva* környékét. Azt hiszik, hogy ez a leleplezés volt az oka annak, hogy *Fürstenberg* herceg olyan hirtelen elutazott Bukarestből és ma sem tért vissza állásába.

HUMOR.

*

A JÖVŐ IDŐ.

Két szabó beszélget.

— Van nekem egy világhírű vevőm: Pacsmagi Menyhért, a nagy festő. Csak az a baj, hogy egy szót sohasem hallok tőle: azt, hogy fizetek. Mindig jövő időben beszél: fizetni fogok.

— Ez egészen természetes. Ugy-e bár, Pacsmagi a legmodernebb iskola híve?

— Igen. Futurista.

— Nos hát: a fizetésben is futurista.

*

A KEZDET.

— Kedves kis uram, takarékoskodni fogunk.

— Jól van, drágám. Mikor kezdjük el?

— Majd ha megvettem a téli kalapomat.

*

AZ UTÓBAJ.

— Ugy-e, az influenzának van rendszerint utó baja?

— Van: ki kell fizetni az orvost.

*

MODERN SZAKÁCSNÉ.

— Micsoda! Maga a konyhában cigarettázik?

— Bocsánat, a nagyságának azt tetszett mondani, hogy főzök hig tojást, a tojás megfőzéséhez pedig annyi idő kell, míg az ember egy cigarettát elszív.

*

AZ UTAZÁS.

— Képzeld, kedvesem, micsoda sületlen tanácsot adott a házi orvosunk. A férjem rettenetes ideges és a doktor hosszú tengeri utazást rendelt!

— A férjednek?

— Dehogy! Nekem.

A közönséghez!

Egy év előtt jelentős átalakuláson ment át Nagyvárad és Biharmegye keresztény közönségének napilapja, a *Tiszántul*. A szerkesztőség újjászerveztetett, a lap meg-növekedett terjedelemben s azóta mint teljesen a modern kor színvonalán álló lap teljesíti feladatát.

Nem lehet többé a nagyvárad ke-
resztény sajtóval szemben felhozni azt a kifogást, melyet oly gyakran szoktak egyesek ürügyül használni a tisztességes sajtó pártolásának lelkiismereti kötelessége alól való kibuvásra: hogy t. i. a keresztény sajtó nem áll egy színvonalon az ellenséges sajtóval. A *Tiszántul* — és ezzel dicsekvés nélkül csak a való tényt szegez-
zük le — minden tekintetben, ugy tartalom, mint terjedelem dolgában teljesen ki-
állja a versenyt bármelyik vidéki napi-
lappal, sőt igen gyakran valamennyit tul-
szárnyalja.

Van tehát mire hivatkoznunk, mikor azzal a kéréssel fordulunk Nagyvárad és Biharvármegye keresztény közönségéhez: támogassa azt a lapot, mely keresztény meggyőződésének megfelel, melyet aggodalom nélkül tehet a család asztalára, mely ennek dacára minden ízében modern, eleven, változatos — járassa a *Tiszántult*.

Panaszkodunk az ellen, hogy a köz-
élet hovatóvább keresztényellenes irányra terelődik? Odaterele a sajtó egy része. Ne az ilyen sajtót pártoljuk tehát, hanem a magunkét.

Panaszkodunk, hogy a keresztények közt nincs összetartás? Itt van a *Tiszántul*, mely egyenesen ezt az összetartást szolgálja; seregeljünk annak zászlaja alá.

Panaszkodunk a sajtó káros kinövései, a revolverezés, a családi dolgok oktalan felpiszkalása, a pornografia ellen? Tessék kidobni az ilyen sajtótermékeket és bevinni a család tiszta körébe a tisztességes sajtót.

Ha a keresztény sajtó erős, ez az egész keresztény közönségnek erejét jelenti. A keresztény sajtó pedig nem mindenféle üzleteken, hanem előfizetői számában kívánja erejét biztosítva látni.

A ki tisztában van a sajtó jelentőségével és a mostani időkben a keresztény Magyarország ellen egyre hevesebben folyó támadásokkal, az már lelkiismeretében megadta a választ arra a kérdésre, támogatnia kell-e a keresztény sajtót?

Októker elseje a negyedévi előfizetések megújításának ideje; kérjük lapunk barátait, terjesszék a *Tiszántult*, szerezzenek minél több új erős harcóst a keresztény sajtó tiszta lobogója alá. Október 1-ig új előfizetőinknek lapunkat ingyen küldjük; január 1-én pedig minden előfizetőnk ingyen kapja meg a *Tiszántul* naptárát.

Tisztelettel

a *TISZÁNTUL* szerkesztősége
és kiadóhivatala.

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiactér, Gitye házban
megnyilt.

Mindennemü bank és kereskedelmi ügyek keresztül-
vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamat mellett.
Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más
egyébb biztosítások.

VILLANYFÉNYNÉL.

*

Gyógyító romantika. Ha Zsófia szászweimári hercegnő csak egy kicsit lett volna romantikus, akkor nem öli magát a bankár fia után.

Higgyék el, a veszedelmes szerelmek idején nagyon jót tesz egy kis polgári foglakozás. Például leült volna himezni az ódon várkastély ablakába, arannyal átszőni a meleg kasmirt, nézni a távoli mezőkön az arató parasztokat, amint jóízűen ebádelnek. Ilyesfélét. Egy kis sétát tenni az egészséges, egyszerű emberek között, valamelyik erdészlakban egy pohár tejet inni, megéhezni egy rengeteg közepén, vagy hallgatni órákhozszat a germán asszonyok meséit. Aki számüzi magát egy hercegi kastélyba, ahol sápadt és szigorú ösök portréja függ a folyosókon, uralkodó nagyhercegek érkeznek néha üdülni, noha kopott bibor, szürke bőrszék, öreg cselédek morognak a recsegő falépcsőkön, — az okvetlen megbabonázza a jelen időnek, a mának akármelyik szimpla bonvivantja, most történetesen Bleichröder János, aki harmincéves korában tette le a doktorátust. Fiatal és szép hercegnőknek nem jó örökké öreg kastélyokban élni, mert aztán egyszer elragadja őket a polgári élet szele. Szegény Zsófia hercegnő szívébe belekapott a szerelem és elégett, mint egy könnyen gyulladó, kiszáradt százados fa a szászweimári parkban.

*

Idegen világ. Szegény Bonbonniere nem tud lábra állani. Nyomorgó városunk minden nagyobb megrendülés nélkül vette tudomásul, hogy újra nincs, bezárták, a direktor megszökött, csillagai szétszóródtak. A megboldogult igazán nem teljesített missiót, az utóbbi időben füstös bohémánya volt, kivert és társadalmon kívülálló emberek fészke, ahol meg lehetett ismerkedni Krausz urral, aki eddig rongyraktárt tartott, de most kabaré-igazgató, titkár, művezető és impreszárió lett, mert volt megtakarított száz koronája. Sok lusta artista, nemzetközi táncosnő, hangjavesztett olasz hölgyek, orosz chansonettk, angol cowboyok (pesti hamisítás) és frakkos illuzionisták igyekeztek vonzani a pénzt. De nem sikeredt. Azonban nem ez volt a baj. Hanem az, hogy nem volt con-sum, nem fogyott a pezsgő, nem volt Pali, egész éven át egyetlen vidéki földbirtokos, könnyelmű bihari gentry nem tette be a lábát éjjel után a barba. A váradi dalköltők pedig el nem tudják tartani a kabarét. Így aztán lassan véglegesen kiszáradt ez a mocsár; mert Krausz ur, vagy Weisz ur egyszer reszkiroz, de aztán visszamegy a rongyraktárhoz — regresszálni magát.

*

Magyar film. A magyar művelődéstörténelembe belekerül a szerencsétlen Imre Erzsí neve. Már most is látjuk esetében azt a végzettszerűséget, amit esetleg száz év múlva tisztán, világosan fognak látni a kései emberek. Persze a kiskorlátolt, szerelmes kóristalány nem értette meg, hogy milyen irtózatot kárt csinált a magyar kulturának,

irodalomnak, a magyar hirnévnek. El fognak bennünket messzire kerülni az irodalom kereskedői, mint a pestises vidéket, mert itt a litterárius vállalkozó okvetlenül beleütközik a hatóságba. Pont a világ legnagyobb filmgyárát választotta ki asszisztensül halálához és éppen azt a darabot akarták külföldre vinni, amelynek címében majdnem benne van az ominózus „chikhos” szó, a vad magyarok e diszpeldánya, amelyet nem tud szimpatikusan fogadni, de még kiejteni egyetlen külföldi sem. Igazán végzetes véletlen! A Pathé Fréres heti mozirportjában ezután is hiába keressük majd a magyar eseményeket. El-estünk a világpiactól, operatőrjük rémülten futott el innen, hóna alatt a géppel és soha többé nem vágyik magyar vidékre. Ócska és rémes francia regények lesznek ezután is a mozi slágerei, eltemetett kincs marad Jókai csillogó mesevilága. Mert a magyar cégek még csapnivalóan rossz filmet állítanak elő. Legalább tíz esztendőre visszabukott a magyar irodalom a mozi exporttól, mert Imre Erzsí rossz időpontot választott az öngyilkosságra. Imre Erzsí, Imre Erzsí? Hát ki ez? Egy kis szalmaszál, amelyen megbotlottunk.

(p. j.)

NAGY HŰHÓ SEMMIÉRT!

Ejnye, hát hol az a betörő!

Éjszakai eset három fejezetben.

A dolog így történt:

I. FEJEZET,

amelyben a borbélyegéd észreveszi, hogy betörő jár a Klein-féle üzletben.

Bevezetés fölsőleges, azért mindjárt rátérünk a tárgyra. Idő: tegnap éjszaka, éjjel után egy óra. — Gyönyörű szép nyári éjszaka, enyhe szellő csókolja végig az embereket, végigsuhan a Bémer-téren és a szolid emberek, akik nem várják meg a reggelt, mennek hazafelé. Hárman ballagunk a csendes Rákóczi-uton végig: báró Gorup, a közel jövő híres drámai színésze, Katona Imre, a Népszövetségi Biztosító titkára és e sorok szerény írója, aki a »Tiszántul« redakciójában az éjszakai inspekción fejezte be. Éppen a legerdekesebb művészi kérdésekről folyt a szó, amikor a Klein Sándor és társa cég üzlete elé érkezünk.

— Pszt, csendesen, — szólt egy szürkeruhás alak, meg a társa, aki fekete ruhában volt. Betörők vannak az üzletben, egész jól hallottuk, amikor feszgették a zárt.

— Nna, most elhallgatott a gazember. Hamar rendőrrért.

Jött is a rendőr a sarokról, épp a 13-as számú Gyorsan fel kell költeni a házmestert.

Jött is a házmesterné, remegve nyitja ki a kaput.

— Gyorsan engedjen be, hol az üzlet udvari ajtója. Betörők járnak Kleinéknál.

— Szent Isten, talán csak nem? Jaj, mi lesz velünk? Gyorsan el kell állni az ajtókat.

Ekkor már vagy huszan állottak az üzlet előtt. A rendőr élénken figyeli a zárt. Semmi nyoma

a zártörésnek. Biztos, hogy bezáratta magát az üzletbe és most dolgozik odabent.

— Mama édes, éppen most szaladt végig egy ember az udvaron, elbujt a bokrok mögött. Jöjjenek gyorsan, segítség! — Ezt a házmesterleány mondotta, akit a legszebb álmából zavart ki az utcára a ribillió.

A rendőr kirántja a revolverét, indulunk be az udvarba.

— A törvény nevében, adja meg magát!

De bizony nem adta meg magát. A bokrok mögött gyanus zörgések nesze... fuj a szél.

Hamar a két Klein-testvérért, ki kell nyitni az üzletet.

II. FEJEZET,

melyben megérkeznek a rendőrök és bevonulnak az üzletbe. A tolvajnak nincs egerútja.

A rendőrségtől sietve jönnek Dienes és Vas detektívek, Becsei őrmester, ott van még két közrendőr. Közönség is van bőven. Rác Imre a Széchényiben letette a hegedűjét, azt akarta látni ő is, hogyan hegedül el a rendőrök a betörő nótáját. Minden ajtó el van zárva, nincs menekülés.

Kleinék is jönnek. Kívül sehol semmi nyom. Végignézzük az összes ajtókat, ablakokat.

Lihegve, izgatottan mondja a tulajdonos: 1500 korona volt a Wertheim-szekrényemben.

Csend. Csikorog a zár. Balladai homály. Egykettő. A rendőny fent van.

— Hopp, megvan!

— Hol van, mi van meg?

Oh igen, megvan a villanycsavarja. Es lön viláosság. A rendőrök egy ugrással okkupálják a hatalmas üzlethelyiséget. Mindent felkutatnak, pincét, az irodát. Sehol semmi nyom. Es most következik az utolsó és

III. FEJEZET,

melyben mindenki azt kérdi, ki nevetve, ki csalódottan, ki bosszusan, hogy: ejnye, hát hol az a betörő?

Bizony, a betörő sehol nincs. Legalább is a Klein-féle üzletben nincs. A Wertheim-kassza rendben, megvan minden pénz. Nincs ott egy árva lélek sem. Pedig mindent jól megnéznék. Minden sarkot kikukutnak. Keztyü kalap, rövidáru, minden rendben.

Biztos egy üres skatulyába bujt be. Hiába, nincs, nincs. A jóakarát megvolt, de hát hiába. Ahol nincs, ott hiába keresünk, még — betörőt is. A végén még egy üres Óriási Fedák-krém dobozt is felnyit az egyik ember, de nem volt abban sem. — Pont.

A közönség szétoszol.

A rendőrök kivonulnak, elvonulnak.

A boltot ismét bezárják.

A lakókat megnyugtatják.

A házmesterleány is megnyugszik, hogy akit ő betörőnek látott, az az ő — árnyéka volt.

No igen. A fiatalember, aki »felfedezte« a betörést, eközben csendesen elinált.

A hold pedig mosolygott.

Nyári amerikai cipők a legszebbek

REINNÁL Rákóczi-ut.

Telefon 10-74.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cagnél kaphatók.

Vádol az illavai fegyenc.**Ki követte el a lopást?**

Durva daróruhás rabot hozott tegnap a vonat Illaváról Nagyváradra a királyi törvényszék büntető bírósága elé. Szuronyos börtönőr kísérte. Nem vádlóként szerepelt, hanem mint vádló és tanu, egy régi-régi lopási ügyben. Az emberek már régen elfeledték az egész dolgot és a fegyenc, Kojta Péter már majdnem három év óta üli büntetését az illavai fegyházban. Még sok van hátra neki, mert szándékos emberölésért 15 évi fegyházbüntetést rótt rá a bíróság. És ebbe a nagy büntetésbe mintegy beleolvadt ez a kisebb büntetést, amelyet még az 1910-ik évben elkövetett lopásért kapott.

Magyarcsékén történt a rablás. Kojta Péter megtámadta az utcán Olinke Kosztát, lefogta és elvette a pénzét, mintegy 350 koronát. Elitelték érte másfél évi börtönre. Ezt azonban a 15 évi fegyház mellett nem kelene járulni.

És a fegyenc Illaván, a négy fal között kijelentette, hogy ártatlanul nem fog szenvedni. Nem hagyja magán száradni a lopás vádját.

— A lopást nem én követtem el, hanem Petrilla Pál, kívánom, hogy ellene indítsák meg az eljárást.

És a fegyenc vádjá alapján tegnap Petrilla Pál a vádlottak padjára került.

Tagadott. Az egészről annyi igaz, — mondotta — hogy Kojta Péter nekem is akart adni a lopott pénzből és behívott magával a tett elkövetése után a koresmába. Nem ellenkeztem, mert félttem tőle; mindig veszekedő, veszedelmes ember volt.

Most bevezetik a vádlót, a fegyencet. Hatalmas termetű, izmos ember.

— Hát ki volt a tolvaj, mondja csak?

— Nem én voltam, akit elitáltak érte, hanem ez a Petrilla Pál.

De előtte nem merem elmondani, hogy miképp történt, mert félek tőle.

Igy azután a vádlottat, Petrilla Pált kivezetik a tárgyaló teremből.

Most előadta Kojta, hogy ő egyáltalán részt sem vett a lopásban, az egészet egyedül Petrilla követte el. Neki ehhez a dologhoz semmi köze.

A vádlott és a tanuk azonban másképp beszélnek és a bíróság, amely Seres Barna elnöke alatt tárgyalta az ügyet, nem fogadta el valónak az illavai fegyenc vádoló vallomását. Ellenben azt állapította meg, hogy Petrilla Pál ebben a lopási ügyben, mint orgazda szerepelt és elitelte 4 havi fegyházra.

A fegyencet pedig délután már vitte vissza a vonat Illavára.

..HIREK..

□ □ □

A KATHOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG három napos külön kirándulása NÁPOLYBA.

A Kath. Népszövetség római zarándoklataival kapcsolatosan, mely szept. 29-én indul Budapestről, a római zarándoklat résztvevőinek kívánságára külön kirándulást rendez Nápolyba.

A kirándulás ideje és utiránya:

Indulás Rómából október 5-én délután.
Erkezés Nápolyba " " este.

Időzés Nápolyban három nap.
Indulás Nápolyból október 8-án délután.

Erkezés Páduába " 9-én.

Időzés Páduában fél nap.

Erkezés Budapestre október 10-én.

Részvételi díj 90 (kilencven) kor., II. osztály (I. osztályu ellátással.)

A részvételi díjban benne van:

1. A vasuti jegy Rómától—Nápolyig és vissza.

2. Szállás és elsőrangú teljes ellátás (ital nélkül) 3 nap alatt.

3. Szakavatott vezetők az uton és Nápolyban, valamint a kirándulás alatt.

4. Belepő díjak a muzeumba, Pompejiben stb.

5. Kocsi és más helyi közlekedési eszköz Nápolyba a pályaudvartól a szállóba és a kirándulások alatt.

Egyébként ugyanazok a tudnivalók mérvadók, mint a római utnál.

* A megyéspüspök Debrecenben.

Széchenyi Miklós gróf v. b. t. t. megyéspüspök tegnap d. e. 10 órakor Lopussy Gyula irodaigazgató, tb. kanonok és Brém Lőrinc tb. pápai káplán, püspöki titkár kíséretében autón Debrecenbe utazott, ahol ma, vasárnap a bérmálás szentségét osztja ki a hívek között. Debrecenben két évvel ezelőtt volt bérmálás. A megyéspüspök délután négy órakor érkezik meg Debrecenbe, ahol a papság várta Gróh Ferenc prépost vezetésével. Az egyházi tisztelgések fogadása után a megyéspüspök a prépost lakásán szállott meg.

* Hazai és Kroatina látogatása Geszten.

Tegnap reggel a Budapest felől érkező vonattal igen előkelő vendégek érkeztek a nagyszalontai pályaudvarra. Hazai és Kroatina miniszterek voltak a vendégek, kiknek társaságában még négy magasrangú törzsiszt is volt. A pályaudvaron már várta őket gróf Tisza István geszti uradalmáról kirendelt fogatok, melyeken azonnal Gesztre hajtottak. A minisztereket és kísérelőket nyomban fogadta Tisza és velük hosszú ideig tárgyalt. A tanácskozás szoros összefüggésben van a legközelebb napirendre kerülő fontos katonai

ügyekkel. A miniszterek délután 3 órakor ugyancsak Nagyszalontáról visszautaztak Budapestre. Tisza István a miniszterek látogatása miatt nem jelent meg a nagyváradai lóversenyen sem.

* **Az ügyvédi kamara közgyűlése.** A nagyváradai ügyvédi kamara ma délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart saját helyiségében. A közgyűlés tárgya a helyettes ügyészi és pénztárnoki állás betöltése. A választások óriási érdeklődést keltenek az ügyvédek körében úgy, hogy rendkívül élénk, népes közgyűlésre van kilátás. A helyettes ügyészi állás jelöltjei: dr Fráter Pál és dr Váradi Ödön, míg a pénztárnosi állásért dr Illés István, dr Medvigy Mihály és dr Stern László küzdenek. A választásoknál heves és erős küzdelemre van kilátás.

* **Országos vásárok áthelyezése.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a keresk. m. kir. miniszter megengedte, miszerint B.-Ujfalu községben f. évi október hó 2-ikára eső országos vásár ez évben kivételesen 1913. évi október hó 1-5-ös napján, továbbá a Nagyléta községben f. évi október hó 2-ára eső országos vásár ez évben kivételesen szeptember hó 25. napján tartassék meg. Nagyvárad, 1913 szeptember hó 19. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

* **Álhirlapírók, mint világutazók.** A múlt hónapban itt szédelgett három nyári jómadár és azt állították, hogy ők kolozsvári hírlapírók, világkörütra indultak és most Nagyváradot akarják megnézni, ujságírók között persze nem mutatkoztak, óvatosan kerülték az illetékes köröket. Ellenben itt töltöttek két éjszakát és három nappal. Ezalatt tanulmányozták Nagyvárad szépségeit. Így sok időt töltöttek különböző koresmákban és a Bonbonnier en, ahol botrányosan viselkedtek. A rendőr ki akarta vezetni az apacsingés álhirlapírokat, akik mindvégig igen gyanúsak voltak. Most tényleg leleplezték őket Pozsonyban. Ott is cikkeztek róluk s olvasta ezeket az ott járó kolozsvári rendőrkapitány: Marinka Lajos. Ő aztán felvilágosította a publikumot, hogy olyan nevű hírlapírók nincsenek Kolozsváron. A ravasz kalandorok hirtelen eltűntek Pozsonyból. Eddig már vagy tíz várost végig bolondítottak.

* **Rejtélyes öngyilkosság.** Napok óta rejtélyes eset foglalkoztatja Belényes közönségét. A községből eltűnt Aba Ferenc asztalos mesternek Géza nevű fia. A kétségbeesett szülők azonnal keresésére indultak a fiúnak, azonban eredménytelenül. Az eltűnés napján este a Körözs partján megtalálták a fiu ruháját, a kabát zsebében több levelet találtak, melyekben a fiatalember megható hangon bucsuzik el hozzátartozóitól, barátaitól és az élettől. Szomorú sorokban adta tudtára mindenkinek akit illetett, hogy megvált az élettől, mert már nem bírja tovább a szülők bánásmódját. A körülmények azt igazolták, hogy a fiatal ember tényleg öngyilkossá lett. Feltűnt azonban, hogy a ru-

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gúzgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-butorokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemű asztalos munkák t. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

hakat megtalálták a parton, azonban a kalap és a cipő hiányzott. Már maga az, hogy így hozzákészült az illető az öngyilkosság-hoz gyanus volt, amit a hiányzó kalap és cipő csak megerősített. Később a bánatos szülők még többet is tudtak. Megállapították, hogy a szekrényből a fiu eltűnésével egyidejűleg eltűnt *Aba Ferencnek* egy öltözet ruhája 8 forinttal egyetemben. Nyilvánvaló, hogy a ruhát és a pénzt a fiu vitte el. Hogy pedig félre vezesse szüleit, a parton szépen átöltözött az apja ruháiba és a saját ruháját hagyta a parton. — Belényesben meg vannak győződve róla, hogy *Aba Géza* nem a *Körözs* hullámaiban keresett menedéket az általa panaszolt szülői szigor elől, hanem inkább a magával vitt 16 korona által nyújtandó örömeiben. Ezért nem is olyan nagyon busulnak utána.

* Megint kivándorlók! Tegnap ismét 29 kinándorlót hoztak vissza a soproni és pozsonyi határrendőrségről. Ezek közül huszonhat *Tenke* és *Magyarcséke* környékéről valók. A többi is biharmegyei. A legfiatalabb 18 éves. Azt mondják, hogy azért akartak utlevél nélkül kimenni, mert nem kaptak utlevelet. Visszatoloncolják őket illetőségi helyükre. Tehát úgy látszik, hogy a kivándorlásra csábítás még egyáltalán nem szűnt meg és ezuttal felhívjuk a hatóság figyelmét erre a vidékre. A visszahozott kivándorlók egyáltalán nem akarják megmondani, hogy ki csábította őket kivándorlásra. Jól betanithatták őket.

* Kiugrott a robogo vonatból. Ezelőtt hat hónappal a békéscsabai járásbíróság egy pár napi fogságra ítélte *Berbekucz Imrét* valami csirkelopásért. *Berbekucz* azonban nem nagyon izlett a rabkenyér s egy este páratlan ravaszággal kiesztelt terve szerint megszökött. Hiábavaló volt aztán minden keresés, nem találtak rá sehol. Most egy félesztendő mulva az orosházi csendőrsvezető észrevette *Berbekucz* az orosházi határban lévő egyik uradalom napszámosai között. Egy csendőrrel nyomban bekísértette *Békéscsabára*. *Berbekucz* abszolúte nem ellenkezett, engedelmesen hagyta, hogy megvasalják s felültessék a vonatra. *Gádos* és *Békéscsaba* között azonban arra kérte kísérlőjét, hogy vegye le kezéről a vasat, míg az árnyékszékre megy. A csendőr teljesítette a kérést, *Berbekucz* pedig a félreeső hely ablakából kiugrott. Szerencséjére semmi baja sem történt s örült iramodással vetette magát a közeli kukoricásba. Csak akkor vették már észre szökését, amikor már közeljárt a kukoricáshoz. A vonat nyílt pályán megállott s a csendőr üldözőbe vette *Berbekucz*ot, de hiába. Hogy mikor fogják megtalálni, nem lehet tudni. Lehet, hogy újabb hat hónap mulva.

* Halálozás. Mint részvétellel értesülünk sulyos csapás érte *Rolko Géza* volt nagyváradi jelenleg nyiregyházi postatisztet és feleségét. Ugyanis tizhetes kislányuk *Margitka* pénteken délután 3 órakor meghalt. A kis halott tetemeit tegnap délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra.

* Tömeges nyugdíjazás. Az új nyugdíjtörvény, amely nem rég lépett életbe, az egyetemi tanárookra is vonatkozik; ezért már hónapok óta izgatottan találgatják az egyetem máskor csendes falai között, hogy az „öreg professzorok” közül ki vonul nyugalomba? Az egyetem tanácsához megérkezett a kultuszminiszter leirata, amely több meglepetéssel szolgált. A bölcsészeti karon

nyugdíjazták például *Koch Antal* dr-t, nyugdíjazta meg *Krenner József* dr., az ásványkőzettani intézet igazgatója is. A jogi karon *Herczegh Mihályt* nyugdíjazták, az orvosi fakultáson pedig *Genersich Antal* és *Kétly Károly* professzorok mennek nyugalomba. Ezzel egyidejűleg a Műegyetemen is történtek nyugdíjazások. Itt *Schulek Frigyes* és *Kherndl Antal* hagyja ott sok évi eredményes munka után a katedrát. A nyugalomba vonuló professzorok mindannyian hosszú éveken át szolgálták a felsőbb oktatást és számos értékes munkával gyarapították a szakirodalmat.

* Nagy volt a jégverés. A komádi határban szörnyű pusztítást vitt végbe a jégverés. Kezünkbe került egy gazdának, *Papp Györgynek* siralmas levele, amelyet földbirtokosához, *Mártonffy Gyulához* intézett. A gondos gazda részletezi a kárt, amit a jégverés okozott. Hat előfát tövestül kitépett, derékba tört tizet, megbontotta az ökörólat, az istállót, a szalmát egybekavarta. Sok szárnyas állatot agyonvert s 707 varjút szedtek össze a tarlókon.

FLEGMAN

női-divat terme

kiváló szabásu

angol kosztümöt és francia ruhát mérsékelt árakban készit.

Fölhívjuk Nagyvárad és vidéke vásárló közönségének b. figyelmét,

Kertész S. Sándor

női-divat, vászon és menyaszonyi kelengyék áruházának

legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrására

Kossuth-utca elején.

Helyi és vidéki telefon 10-30.

Őszi ujdonságok már megérkeztek

M. kir. államvasutasok és tisztviselőknöknek 10 százalék árengedmény. Gyáskelmék nagy választékban.

Hangverseny a Félix-fürdőben.

Dacára a fürdőidény előrehaladottságának, a Félix-fürdőben vidám élet uralkodik, ami Komzsik fürdőbérlelő közéletességét s figyelmességét bizonyítja. Ma délután 3 órától kezdve *Varga Stefi* zenekara hangversenyez

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatunk u. m. író és rajzszerke, iskolatáska 36 fillértől, könyvszajak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 250 fillértől, 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galériók 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

* Nem nagyváradi cég? A nagyváradi honvédtüzérségi laktanya pályázatával kapcsolatban az a hír terjedt el, mintha *Waldmann Antal* központi fűtés és egészségügyi berendezési vállalata nem volna Nagyváradi cég. Ezzel szemben megállapíthatjuk, hogy *Waldmann Antalnak* Nagyváradon rendes telepe és irodája van, a cég a nagyváradi törvényszék előtt be van jegyezve. Nagyváradon adót fizet s számos családnak ad állandóan kenyeret. Különböben is köztudomásu, hogy *Waldmann Antal* nagyváradi származásu, minden nexusa ehhez a városhoz fűzi és így annak a híresztelésnek, mintha csak budapesti cég volna és nem nagyváradi, sem alapja nincs.

x Színházba menet találja a vásárló közönség az *Aszódi-féle* cukorka és csokoládé-bombon üzleteit. Tisztelettel értesitem egy a nagyváradi, mint a vidéki ellite közönséget, hogy ő felsége *Vilmos* német császár legkedveltebb cukorkáit *Hildebrand* udv. szállító Berlinből kizárólag csakis nekem szállítja és így a cukorka szakértő közönség most már különbséget fog tudni tenni cukorka között. Cukorkáim frissek és élvezhetőek, valamint olcsó árban számítom. A közönség figyelmébe ajánlom *Kossuth-utcai* főüzletemet hol reggeltől estig a 8-féle zamatu pörkölt kávék frissen és melegen a közönség rendelkezésére áll, elkülönített kávé-pörköldémben. Vigyázatot kérek — *Rákóczy-uti* főüzletem a *Csokoládé király* mivel csak kizárólag cukorkákat árusít, így vasárnap egész nap nyitva van a közönség kényelmére. *Kugler Gerbaud* cukorkák és cukrászsütemények budapesti árakkal üzletemben kaphatók. Telefon rendeléseket kérek 635-, 610-, 10-16. A legcsekélyebb mennyiséget is azonnal gyorsküldőncel haza szállítom.

* Kálvária-utca 20 számú új háznál egy földszinti utcai modern 4 szobás lakás november elsőre jutányos árban kiadó.

x Farkas-féle parkett-pasta tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 240 kor. fél kilós próbadohoz 120 kor. Kapható: *Farkas István Apolló* Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczy-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

* Hölgyek kényelmére bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készit:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. *Allandó nagy raktár fűzővédőkben.* Telefonszám 827.

Wolfram drótlámpák

16 gyertyafényű 1 fillért fogyasztó óránként darabja, kitűnő minőségű **K 1-60**, nagyobb vételnél engedmény és házhoz szállítom

STERN Bémer-tér. Telefon 556. sz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autómobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja autómobilokban, pneumatikokban, valamint az összes autómobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó autómobilok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Érdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

x **Vörösbort!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédese **csemegeiszölő**; kitűnő peesenyé és pezsgőborok; **kőbányai maláta** és szalon **sörök**, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, **Körös-utca.** Telefon: 448. sz.

* **A kocsitartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk **ÜVEGES JÁNOS** kerékgyártó munkáira **Báthory-u. 9. sz.** **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelennek.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Fekete-nél**, **Szent János-utca**, **Kispipa** mellett.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

* **Kossuth-utca 12. sz. ház** emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a **Polgári Takarékpénztárnál.**

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Kis pipa vendéglő** Szt János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. **Társas vacsorák és összejövetelek részére külön helyiségek.** **Kitűnő italok, jó magyar konyha.** Abonensek elfogadtatnak Szíves pártfogást kér **Szujker Tamás** vendéglős.

x **Értesítés.** Jelenlegi üzlethelyiséget átadtam és csak a hó végéig leszek még benne, addig áruraktáromat teljesen kiárusítom minden elfogadható árrban, ezen kedvező alkalmat szíves figyelmébe ajánlom vevő közönségemnek. Az üzletberendezés és egy vaspuzszekevény is azonnal nagyon olcsón eladó. Ujhelyi Róza, női kalap divatterem, **Rákóczi-ut**

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók **Kossuth-utca 3. szám** alatti irodánkban. **Hungaria cipőgyár r.t.**

Csillárok árusítása nagybani áron.

Miután óriási raktárkészletem helyszüke miatt nem tarthatom fenn, értesitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy az árukat minden elfogadható gyári áron árusítom.

STERN, Bémer-tér 3.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos **Nagy-Váradi Rákóczi-ut 20.** (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legugyazszerűbből a leediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegeselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sárkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelennek.

x **M. kir. Nagyvárad** honvédeknek hangversenye az Európában. Az «Európa» nagyszálloda gyönyörű korthelyiségében ma a 4-ik honvédezed zenekeara hangversenyez fél 5-től fél 9 óráig — a hangverseny után **Rácz Jóska** teljes zenekeara szórakoztatja a n. é. közönséget. — Kitűnő magyar konyha, kőbányai sör és saját terméshű borok, szolid és lelkiismeretes kiszolgálás.

x **Okleveles tanítónő** — mérsékelt díj mellett — órákat ad **iskolai tantárgyakból**, valamint **zongora és hegedűből**, akár saját lakásán, vagy pedig házhoz járva. Kivánatra tanít **rajzot és olajfestést** is. **Lakatos-utca 11. sz. a.**

* **Rimanóczy-étterem**, helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. **Estélyek, társas vacsorák és összejövetelek** részére külön termek. **Kitűnő italok, izletes magyar konyha.** Abonensek elfogadtatnak. Szíves pártfogást kér a bérlő.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szőrme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvany és Szentmiklósy** szűcsök, **Nagy Sándor-u. 1.**

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hírnévek örövendő szabadkai női tambura zenekar **Kurina Mátyás** karmester vezetése alatt egy elsőrangú erőközlő összeállított tambura és énekkar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai, **Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Póchi Margi, Szűcs Annuska és Vég Micike** énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér **Kurina Mátyás** karmester.

x **Őssi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a **Polgári Takarékpénztár** részvénytársaságnál **Kossuth-utca 6.**

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a **Polgári Takarékpénztár** részvénytársaságnál **Kossuth-u. 6.**

x **A zenekedvelő közönség** szíves figyelmét felhívjuk, **Hamza Jenő** primás ujonnan szervezett 12 tagú bandájára, mely esténként a **Fekete Sas** kávéházban a szebbnél szebb tóttákkal szórakoztatja a közönséget. **Prágai különlegességek**ből összeállított nagy színházi vacsora **K 1:20**, kicsi **08 fillér.**

x **Tekintettel a rossz pénzüszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzli himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztü 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** **Szent János-utca 4. sz. alatt.**

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősökkel **Pista barátjukkal**, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árrban szerezhette be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatterem kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, **passagó-kapu** mellett.

x **Anyám, Édes Anyam!** Ide figyeljen azt mondta a tanító bácsi, hogy a legtöbb fiú és leány az iskolatáskáikat, tolltartót és könyvszíjat a **Párizsi Bazárban** vásárolja, a **Sas palotában** a **Szent László téren.** Menjünk mi is oda, legalább gyönyörködöm a sok szép játék és ajándéktárgyakban.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. **Nagyváradon**, **Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt**, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árrban, levelekre válasz.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSILLÁROK** óriási választékban a **Budapesti főüzletünk**ből megérkeztek. Meglepő **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel **STERNBERG** és eladás régiség, ékszer és műkereskedés **Szt. László-tér, Kishidfő.**

Legszebb és legolcsóbb

zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyesintén az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“ „Zászlónk“ és „Kis Pajtás“-t

a **Hegedüs Hirlapirodában**

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

A KOBRAK

CZIPÓRAKTARBAN

RÁKÓCZI-UT 3. SZ.

az összes férfi-, női és gyermek-cipők, valamint a mellékelt árusítása

jutányos ár

mellett megkezdődött.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglaltva szájpudlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viszágzott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Egy jó házból való fiatalulóul felvétetik fizetéssel Tátray Gusztáv kézimunka üzletében Rákóczi-ut 4.

IRODALOM

□□□

Az **Élet** című szépirodalmi képes hetilap szeptember 21. számában Török Gyula folytatja *Zöldköves gyűrű* című regényét, elbeszélések irtak Andor József és Kárpáti Aurél, verseket Juhász Gyula, Harsányi Lajos és Gyökössy Endre. Ezenkívül Hevesi Sándor hangulatos visszaemlékezést közöl a lebontás alatt levő Nemzeti Színházról, Takács Menyhért jászóvári prépost római zarándokútjáról és Adám Éva a kevlári búcsúról. A rendes rovatok és illusztrációk egészítik ki az *Élet* legújabb számát. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Damjanich-u. 50. Előfizetés a „Tiszántúl” előfizetői részére fél-évre 8 K.

A Zászlónk Diáknaptára az idén is gazdag tartalommal jelent meg. Újból igazolva új hírnevét. Az emberi tudásnak ugyszólván minden mezejéről nyújt valami hasznosat és érdekeset, a mi megragadja az ifjúság figyelmét. Ez az ifjúságnak a Kinceses Kalendáriuma megbecsülhetetlen segítőtársa az iskola munkájának. Az ifjúságnak a kíváncsiságát nemcsak felkelti, de ki is elégíti számos oly tudnivaló dologban a mit az iskola kifejtteni és magyarázni sajnos, nem ér rá. És a sok tudnivaló mellett a lelkék legnemesebb érzésének neveléséről sem feledkezik meg, mindenütt és mindenben figyelembe véve, hogy a serdülő ifjú lelke természetétől fogva vidámságra hajlik és hogy az teszi a legnagyobb jót a gyermekkel és az ifjával, a ki érzelmeinek a virágos kertjét ápolja és lelki világának égboltján legtovább meg tudja őrizni és igazi életbölcséségné vidám derűjét. A gazdag tartalmu igen értékes naptár ára kötve 1 korona 50 fillér; a Zászló előfizetőinek 1 korona 10 fillérért kapható a Zászlónk kiadóhivatalában: Budapest VI. Damjanich-utca 50 szám.

A „Vasárnapi Ujság” szeptember 21-iki száma a régi Pest egyik nemsokára eltűnt történeti emlékéiről, Pestvármegye székházáról közöl szép képeket, közli az e héten elhunyt világhírű magyar tudós arcképét, életrajzát és egyik hátramaradt cikkét, Kovács Gyulának, a budapesti tudományegyetem új rektorának arcképét, képeket a főváros új gázgyárának építéséről, stb. Lakatos Lászlótól eredeti regényt, Szini Gyula-

lától elbeszélést, Rudnyánszky Gyulától költeményt Babits Mihálytól Boccaccióról talá-lunk cikket e számban, mely még sok egyben kívül Grazia Deledda fordított regényének folytatását is hozza. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

EGYESÜLETEK

□□□

Biharmegyei és nagyváradai nőegylet gyűlése. A „Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet” választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi szeptember hó 22-ik napján d. u. fél 5 órakor a Lujza ut. honban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1913. évi szeptember hó 20. napján. Özv. Grunwald Henrikné, alelnök. A választmányi ülés egyedüli tárgya boldog emlékeztető elnökünk özv. báró Gerliczy Félixné emlékeztetere rendezendő ünnepély.

SPORT

□□□

Lóverseny.

— Első nap. —

Izgalmakban bővelkedő volt a nagyváradai lóversenyek első napja. Mindjárt a második futamban az egyik lovas, gróf Pongrácz Károly az utolsóelőtti gátnál leesett lováról, azonban semmi komolyabb baja nem történt. Mindössze az egyik ujján sérült meg, amit a mentők kimosztak és bekötözték. A harmadik számnál ismét akadt dolga a mentőknek. *Folis* főhadnagy, aki báró Baich *Minka* nevű lovát lovagolta a harmadik sővénynél felbukott. Amint a közönség sorában észrevették, hogy a lovas és a ló a földre buktak, izgatottan morajlott végig az elegáns dámák között: Vége van! Azonban itt sem volt komolyabb baj. *Folis* főhadnagy még három versenyben lovagolt. A harmadik szennáció a totalisateur szennációja. Az utolsó futam végén mindössze három ember jelent meg a pénztárnál. Kettőn akik a 4 koronás helyen játszottak és *Szunyogh* Loránd, aki egyetlen 10 koronás tippelő volt.

A versenyt mindjárt a startnál élre került *Tanco*s nyerte meg és a szerencsés játékosok 4 koronára 102, 10-re pedig 255 koronát kaptak.

A kisszámú közönség soraiban a megye notabilitásai voltak jelen, gróf Pongrácz család, Szunyogh család, Markovits család, Henriquez altábornagy, Nagy Bölöny József, Telegdi József képviselők, Lukács Gy. ezredes, Paczák vezérőrnagy, Dániel táblabíró, Fráter Imre stb. stb.

Részletes eredmény a következő:

I. *Eladói Handicap.* 1. Wodianer B. fhdgy. *Sirene* (lov. tulajd.) 2. Gencsy K. *Vigasz* (lov. tulajd.) 3. Wrazda J. *Mireille* (lov. tulajd.) Futottak még: Iron, Please, Turandot. Turandot vezet, fordulónál *Sirene* előre tör és könnyen nyer.

Tot. 4: 6. 10: 15.

II. *Zerge akadályverseny.* 1. Schnitler K. őrn. *Bajsa* (lov. Valentiny.) 2. Molnár 2. *Sirena* (lov. Reiter.) Futottak még: Eskimó, Rozmaring. Utolsó előtti gátnál

Pongrácz leestik Rozmaringról. Bajsa könnyen nyer.

Tot. 4: 14. 10: 35.

III. *Ürögdi akadályverseny.* 1. Buzinkay J. száz. *Hurain* (lov. Keresztes) 2. Molnár L. *Alkony* (lov. Reiter.) Futottak még *Minka*. Start után a második gátnál *Minka* felbukik. *Alkony* kerül élre, de *Hurain* gyönyörű finishben elsőnek érkezik be.

Tot. 4: 12. 10: 32.

IV. *Szálkai gátverseny.* 1. Adda A. fhdgy. *Villám* (lov. Folis). 2. gr. Pongrácz *Szürkület* (lov. br. Wranda). Futottak még: Ipse és Bársony. Ipse vezet, de *Villám* hamar előre huz és Kenterben nyer.

Tot. 4: 6. 10: 16.

V. *Eladói gátverseny.* 1. Br. Baich P. fhdgy. *Formosa* (lov. Folis). 2. Molnár L. *Cerale* (lov. Reiter). 3. Gencsy K. *Bergina* (lov. tulajd.) Futottak még: Rauhenstein, Kártyás, Kritikus. Remek végszurtután *Formosa* orrhosszat nyer.

Tot. 4: 6. 10: 15.

VI. *Bónékuti di.* 1. Gencsy K. *Tanco*s (lov. tulajd.) 2. Br. Wrazda I. *P. S.* (lov. tulajd.) 3. Tövisgyházi ménes *Kármentő*. Futottak még: Tudor, Erdész, Panienska, Bursak. Starttól kezdve vezet; kenterben győz.

Tot. 4: 102. 10: 255.

A mai mérkőzés.

A FTC—NSE.

Nagy napja lesz ma a Nagyváradai Sport Egyesületnek. Ma délután mérkőzik a NSE ujonnan szervezett kiváló footballesapata a Ferencvárosi Torna Club nagyszerű csapatával. A NSE minden előkészületet megtett a nagy napra.

A ferencvárosi labdarugók vasárnap déli 12 órakor érkeznek Nagyváradra. A rendezőség ezuton is felhívja a NSE football-szakosztályának tagjait, valamint a nagyváradai sportszerető közönséget, hogy a pályaudvaron minél nagyobb számban jelenjen meg a vendégek fogadására.

Délután pontban fél 4 órakor kezdődik a mérkőzés, amilyenhez fogható még nem látott Nagyvárad közönsége. A ferencvárosi csapatban négy reprezentatív játékos fog bemutatkozni, míg a NSE csapatában kettő. Ezeknek a játékosoknak egymás elleni küzdelme már magában is elsőrangú élvezetet fog nyújtani.

Fokozza a meccs érdekességét, hogy a NSE híres halvesora Horváth—Szury—Mazács ez alkalommal mutatkozik be először, valamint a két kiváló hátvéd: Égelmayer és Kocsis. Ezen a védelmen keresztül lőni még a Ferencvárosnak is nagy feladat lesz. A közönségnek pedig alkalma lesz már most véleményt alkotni a nagy összeesapás eredményéről, midőn a NSE a NAC-kal méri össze erejét.

A fővárosban is oly nagy jelentőséget tulajdonítanak a mai mérkőzésnek, hogy a Ferencvárost néhány budapesti sporttudósító és számos egyleti tag fogja lekísérni. Többek között Pataki László a híres játékos édesapja, székesfevárosi törvényhatósági tag, valamint a NAC és NSE bajnoki mérkőzés leendő bíróját: Taffel Miksa.

A mérkőzés bíróját Schlésinger (NSC) lesz. Előzőleg a NSC—Törökvis játszanak barátságos mérkőzést.

A Nagyvárad—Debrecen közötti válogatott meccs egyes fázisairól a sporttelep telefon értesítés jön s azt azonnal kihirdetik.

Ily módon a válogatott meccs eredményéről a pályán kapja a közönség az első értesítést.

Harminc perc. A NAC—BVC. bajnoki mérkőzését Schlesinger bíró a múlt vasárnap délután a befejezés előtt 30 perccel lefújta az idő előrehaladott volta miatt. — Ezt a 30 percet a két csapat holnap, vasárnap délelőtt fél 11 órákor utána fogja játszani. A match jelenleg 6 : 0 arányban áll a NAC javára a BVC tehát nagy igyekezetet fog kifejteni, hogy helyzetén javítsa. A mérkőzésen ugyanazon játékosok vehetnek részt, akik a matchet megkezdték. A két csapatkapitány ez uton is felhívja a játékosokat, hogy vasárnap délelőtt 10 órákor a Sport-téren pontosan jelenjenek meg.

NYILTÉR

FOG-

technikai intézetemet ismételtelen a legkitünőbbben szereitem fel. Fog- és gyök-huzást érzéktelentéssel végzek.

Özv. dr. Deákné H. Zs.
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
Fogate Sasal szemben

A Donát-féle

keresk. magántanfolyam.

Minden hónapban új tanfolyamok kezdődnek és pedig:

Gyors és gépirásra (vitairásra is);
Könyvvitelre, magyar és német levelezésre;
Szépirásra, számtanra, német nyelvre (társalgás).

Külön esti tanfolyamok

A tanfolyam

előkészít: összevont polgári iskolai vizsgákra;
felvesz: nyilv. isk. látogató tanu ókat ism. re;
elfogad: még három középiskolai tanuló

teljes ellátásra. Zongora tanítás!

DONÁT KÁROLY
Szabadság-utca 3.

TÁVIRÁTOK

Jutalom Bogdanovics megtalálójának.

Bécs, szeptember 20.

A bécsi rendőrség 5000 korona jutalmat tűzött ki az eltűnt Bogdanovics patriarka feltalálójának.

Kigyulladt kávéház

Nagyszalonta, szept. 20.

Késő éjjeli órákban nagy tűz támadt Nagyszalontán. A „Otthon”-kávéház istállójában munkások aludtak, eldobtak egy gyufát és az istálló lángokba borult. Tüzet fogott a kávéház is. A toronyőr úgy aludt, hogy tíz pernyi kiabálás után tudták rávenni, hogy kongasson. A kár nagy. A tűz még hajnali 1 órákor is tartott.

Bolgár tüntetés Oroszország ellen.

Pétervár, szept. 20.

A konstantinápolyi orosz nagykövet bujukderei kastélyában, ahol a nyarat szokta tölteni, ma estélyt adott a Konstantinápolyban időző bolgár békemeghatalmazottak tiszteletére, amelyre az egész diplomáciai testület hivatalos volt. A vendégsereg körében kínos szenzációt keltett, hogy a meghívottak közül egyetlen bolgár delegátus sem jelent meg.

Eltűnt hadapród.

Frankfurt, szept. 20.

A hesseni nagyherceg főkamarsánának fia napok óta eltűnt. Az eltűnt ifju mint hadapród az eltűnéskor osztrák-magyar hadapródi egyenruhát viselt. Allítólag a franciák idegen légiójába állott be katonának a hadapród.

Álarcos rablók egy vonat ellen

Zilah, szept. 20.

Ma a 6241 számú személyvonatot Oláhbakta állomás közelében hirtelen megállították, mire a vonatról három álarcos rabló ugrott le és sorba kezdte fosztogatni az utasokat. A vonaton csendőrök is voltak, kiknek láttára a rablók megfutottak. Az egyik rabló ott hagyta a kalapját. Most a csendőrök ezen az alapon megindították a nyomozást.

Hadifoglyok eltartása.

Szofie, szept. 20.

A törökök nem akarnak a bolgároknak kárpótlást fizetni a török hadifoglyok eltartásáért és a kérdést a hágai döntő bíróság elé akarják terjeszteni. Bulgária azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a kérdést közvetlen tárgyalás útján oldják meg. Hír szerint Tosev volt belgrádi bolgár követet konstantinápolyi bolgár követté fogják kinevezni.

A kolera.

Budapest, szept. 20.

A belügyminiszterium jelenti: A bácsodrogmezei Szenttamáson 4, Óbecsén 2, a torontálmegyei Melencén 2, a krassószörény megyei Szakaláron 3, Nagylaposnokon 2, az ungmegyei Csapou 5, a beregmezei Szentmiklóson 3, Kanorán 2, Ujdávidházán 2 kolera megbetegedés fordult elő.

Az új Zeppelin.

Fridrihszafen, szept. 20.

Az új Zeppelin-léghajó, a mely a legnagyobb az eddigi Zeppelin léghajók között és a melyet a tengerészethez fognak beosztani, ma reggel négy órákor Johamisztálba repült.

Felrobbant tölténygyár.

Pétervár, szept. 20.

A tölténygyárban robbanás történt. Hét munkás meghalt.

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történeti elbeszélés.

Irta Dús László.

(Vége.)

A pápa megütödvé nézett reájok.
— Hol van Massino Orsini? — kérde Lorenzotól VIII. Bonifác.
— Meghalt Albanónál a Colonnák csapásai alatt.
— Hol van Gregorio, Magyarország primása! — folytatta a pápa.
— Meghalt az anagui kapu védelmében Nogaret kardjától.
A pápa szeméibe könyek gyültek.
— Hol van ösém, Ettore!
— Megölték a Colonnák szövetségesei! — válaszolt Aurora Orsini.
A pápa kezével áldást intett.
— Hol van Landulfó Colonna! — kérde a pápa.

A fiatalabbik gyászos nő lépett elő és válaszolt:

— Megöltem őt én, Paula Colonna!
VIII. Bonifác izonyodva emelkedett fel, kezeit az égfelé tartva, távozást intett a nőnek, de ez nem mozdult.
— Hogy tehetted ezt! — kiáltott fel VIII. Bonifác — Hiszen olyan ártatlan arcod van, hogy e bűn szennye nem tapadhat lelkedhez.

A nő büszkén tett egy lépést előre és elfojtott indulattal felelt:

— Megöltem őt, mert megölt engem és Pietro Gaetánót, pedig nem volt oka reá.

A pápa e szörnyű hír hallatára visszahullott trónjára, úgy kellett őt a hozzá siető Fiesco Lukács biborosnak támogatnia, hogy le ne essék a pápai trónról.

VIII. Bonifác megkapaszkodott a biboros két kinyújtott karjába és halkan rebegte:

— Mindenki elment, csak én maradtam itt. Érzem, Luca Fiesco, hogy én is követem őket.

És valóban követte is. Ugy kellett karofogva bevinni őt fekvő helyére. Ajkain felhangzott még a kérdés.

— Quo Vadis? te kérdezted uram Péter apostoltól és most én kérdezem magamtól. Rómát a világ első városává emeltem és ő elhagyott engem.

Egy hónapig tartott vívódása a halállal, 1303. október 11-én, a bibornoki testület jelenlétében visszaadta lelkét az Urnak.

Mikor a kihallgatás ily szomorúan véget ért, Aurora Qrsini, Ettore Cajetani özvegye így szólt Paola Colonnához:

— Leányom, vonuljunk vissza a Karmiták zárdájába.

Paola Colonna válasza ez volt:

— Anyám! mert lélekben az vagy fiad után, mérget vettem, meghalok!

XXVIII.

1303. október 22-én a biboros testület Bocasini Miklós ostiai biboros püspököt választotta pápának, XI. Benedek néven, aki

a VIII. Bonifác bulláit Fülöp király és a Colonnák ellen visszavonta, a Colonnákat visszahelyezte birtokaikba.

Kilenc hónap múlva meghalt, őt követte Got Bertram bordói bíboros érsek a pápai trónra V. Kelemen néven, aki azután székelyét 1306-ban Avignonba, Franciaországba tette át és ezzel kezdetét vette az egyháztörténelemben hetven évi számkivetés néven nevezett korszak, amikor a pápai tiara a francia királyok fenhatósága alá került.

Róma a pápától elhagyatva, a Colonna család uralma alá került, fénye, dicsősége, ami VIII. Bonifác alatt oly tündöklően ragyogott, homályba borult.

Addig mintegy kétszáz ezer lakosa volt, ez a szám tizenötezerre szállott alá.

A pápai hatalom megszűnt Itáliában.

Közép Itália városai köztársaságokká töredezték, mint valami nagy tükör, amelybe követ dobtak és minden egyes tükör darab egy egészet mutatott.

Milánóban a Viscontiak mellett felnőttek a Sforzák.

Firenzében a Medicik, Modenában a Strozziak, Amalfiban a Piccolominik és több más városban más családok emelkedtek föl és uralkodtak.

VIII. Bonifác kora volt alapvetője, bölcsője a renaissansnak, az újja születésnek, amelyben Giotto di Bondone a festészetben, Andrea Pitoni a szobrászatban, Dante Alighieri a költészetben örökítették meg, tették halhatatlanná nevüket.

De Róma, alig néhány évvel előbb, a közművelődés tüzhelye, egyre hanyatlott, a hatalomra törekvők csatahelye lett, régi nagyságából csak a romok maradtak, melyek között a bugó szél sirva kereste a régi nagyságra emlékeztető apróbb jeleket.

KÖZGAZDASÁG

***

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.99
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.67
Októberi rozs	— — —	8.16
Szept. tengeri (1913)	— — —	8.08
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.06
Októberi zab	— — —	7.50

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	827.25
Oszt. hitelrészvény	—	628.50
4%-os koronajár. dék	—	81.25
Oszt. magy. államv.	—	703.50
Jelzálogbank	— — —	426.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	514.—
Hazai bank	— — —	285.—
Magyar bank	— — —	550.—
Keresk. bank	— — —	3735.—
Rimamurányi	— — —	702.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	769.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1077.—
Közutivasut	— — —	634.75
Városi villamos	— — —	359.—
Adria	— — —	585.—
Atlantika	— — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmas és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

VIGADÓ

mozgószínház

NAGYVÁRAD,

Fekete Sas-passage.

Ma vasárnap:

Nagy szenzációs.
mozi sláger!

Falugyermeke

Napoleon történet 2 felv.-ban a francia forradalom idejéből, lejátszódik a Tuleriakban.

Megakadályozott rablás,

dráma 2 felvonásban.

Szerelem és tánc,

humoreszk.

A tenger zaja,

eredeti felvétel.

Biri lelkiismerete,

bohózat.

A hazugság következménye,

vigjáték.

Rendkívüli attrakció a világhírű

4 Brighton

eredeti angol táncsoport, csak pár napig

Előadások mindennap d. u. 6 órakor, szombat, vasár- és ünnepnap d. u. 3-kor kezdődnek.

Kedvezményes jegyek Kiss Dávid, Sipos és a Színházi tőzsdékben kaphatók.

Helyárak: Páholy 6 sz. 6 K. I. hely 1 K. II. h. 60 f. III. hely 40 f.

Értesítés!!

Tüzifa

waggon számra kapható.

I. oszt. cser- vagy bükkhasáb 210 K.

I. „ „ „ „ bükkdorong 180 K.

100 métermázsánként

udvarba beszállítva.

Complett waggon!!!

Hiány nélkül!!

Küszter Kálmán

Nagyvárad,

tüzifanagykereskedő, Teleki-utca 11.

Telefon 942.

Telefon 942.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, piperezappant, kozmetikai, arc- és kézpolási, háztartási, hajpolási és általában mindenféle a kozmetikaiba vágó cikkeit a legjobbat a legjobbat at olesobban a legolesobbna akarja beszerezni, ugy kerje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszert es háztartási értesítőnk» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszert és háztartási cikkek szaküzlete, nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Köfaragó-u. 7. sz.

Kereset minden helységben, saját otthonában. Könnü harisnyakötési munka. Prospektus ingyen.

Karl Wolf,

Wien, VII., Mariahilfer-strasse 82.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszert és háztartási üzletünk a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen

megnagyobbítva áthelyezni:

Budapest, VIII., Köfaragó-utca 7. szám alá, ahol ezentúl mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elégíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentúl minden hónapban egy **ingyen bevásárlási napot rendezünk.**

Mint hogy ezen ingyen nap feltételeit itt részletezni, helyszüke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszert és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhova, ingyen és bérmentve megküldünk. Címünk:

Parfumerie „HEZ” illatszertár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII., Köfaragó-utca 7. szám.

Biharvármegye árvaszékétől.

Hirdetmény.

Biharvármegye árvaszéke közhírré teszi, hogy Nagyváradon elhalt Pap Borbála hagyatékához tartozó s leltárilag 100 K. 30 fre becsült ruha és butorneműekből és házi felszerelésekből álló ingóságok Kovács Dánielnek a Templom-tér 13-ik számú házában Liszka Gyula árvaszéki központi nyilvántartó mint megbízott közbenjötté mellett **1913-ik évi szeptember 25-én, d. e. 9 órára** ki-tűzött nyilvános árverésen elfognak adatni.

Nagyvárad, 1913 szept. 13-án.

Verner Kálmán
elnök.

Kályhás üzletemet

Nagyváradon Szent János-
utca 45. szám alatt
megnyitottam

s elvállalok e szakmába
vágó minden munkálatot.
Szíves megkeresést kér tel-
jes tisztelettel

Szénásy Mihály,
kályhás.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom. Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Zálogkölcsonöket

arany és ezüstneműekre, ék-
szerekre kulánsan folyósít a

„Biharmegyei Takarékpénztár
Zálogintézete“

Kossuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:

délelőtt 8—12. délután 2—5.

Telefon 148. sz. Telefon 148. sz.

Ügynökök

minden vidéken szentképek árusításával **napi 10 koronát kereshetnek** mel-
lékesen. Tőke szükség: len. Csekély biz-
tosíték a mintakollekcióért megkivántatik.

Nők is jelentkezhetnek.

Ajánlati levélcim:

HÁZIPARI MŰINTÉZET
Rákosszentmihály.

TYUKSZEM,

börkeményedés, szemölcs 48 óra alatt eltűnik a
«CANNABIN» használata után. Üvegje 1 korona,
postadíjjal 1.40 kor. Három üveg bérmentve 3 K.

EXCELSIOR

híntőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és
hónaljzadást. 1 doboz 1 kor., postadíjjal 1.40 K,
3 doboz bérmentve 3 kor.

HIZLALÁSRA LEGALKALMASABB
40% phosphorsavat tartalmazó

Takaránymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló
hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül
baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovak-
nál 4 1/2 kiló ára, mely hónapokig elég 5 korona
80 fill. utánvétellel bérmentve. Kapható mindenütt.
A hol nem lenne raktáron, megrendelhető után-
vétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett a
készítőnél:

Dr. FLESCHE E., Korona-gyógyszertára Győr 99.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

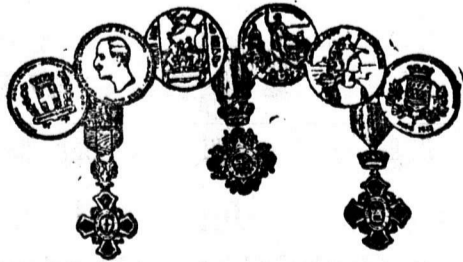
24290—1913. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hi-
vatala mint I. fokú iparhatóság közhírré
teszi, hogy a Biharmegyei Takarékpénz-
tár Kossuth utcai zálogkölcson üzletében
a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve
ki nem váltott zálogtárgyak f év októ-
ber hó 7-ik napján d. e. 2 órakor kez-
dődő nyilvános árverésen elfognak adatni.
Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók
oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy
az árverés alá kerülő tárgyak tételszámát
a rendőrkapitányi hivatal hirdetési táblá-
ján, valamint a zálogüzletben kifüggesz-
tett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1913. szeptember 1.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Boldog órai

csakis annak lehetnek, aki hozat **Wagner**
magának egy műkedvelő hangszer
Hangszerkirálytól, Budapest József-körút 15. sz (Telefon.)
Varázsfuvola ajándékkal 4 korona. Csodaráztrombita,
erős rézből 6 korona. Szájharmonika dobkisérettel 3
korona. Facimbalom, 15 hanggal 4 kor. Tündérha-
rangok állványon 8 K. Varázshagedű, ujdonság 6 K.
A milánói, párisi és londoni kiállításon kiténtve
az első díjjal. Javítási szakműhelyek. Fényképes
árjegyzék ingyen.

Ovás! Figyelem a „Wagner“ névre és a 15-ik házszámra.

89,283 VI-1913.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes város-részeire
vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság
érvényesítésével ellátott folyó 1913 évi
földadó kivetési lajstromok az 1883. évi
XLIV t-cz 16. §-a értelmében f. e.
szeptember 20-tól szeptember hó 29-ig
nyolc napi közszemlére a városi adóhi-
vatal 31 sz. szobájában azon figyelmeztet-
tetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt
adókötelesek, a jelzett lajstromokban ter-
hükre előírt adót ott megtekinthetik s az
elleni netaláni felszólamlásukat azon adó-
zők, kik ezen adónemmel már előző évben
is megróva voltak, a lajstrom közszem-
lére kitételének napját követő 15 nap-
alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben
először rovatnak meg, ezen adójuknak
adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését
követő 15 nap alatt — a kir. pénzügyigaz-
gatósághoz benyújthatják. A később be-
nyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá
nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1913 évi szeptember hó 19.

Városi adóhivatal.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben léte-
sített **safe-deposit osztályunkban** külön-
féle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély
díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérletől föl ér-
téktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti
és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő
biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az ér-
deklődőknek készséggel bemutatjuk és részle-
tes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Az őszidényre

finom kivitelű, tartós

női, férfi, valamint
gyermek czipők
kaphatók a

Hungária cipőgyár

Bémer-téri üzletében.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa.)

Telefon 687. Telefon 687.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradai szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A *Katholikus Népszövetség* *jogvéő irodája.*

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházásítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállitmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Telefon József 20-53.
Interurbán telefon
József 20-62.

SAVOLY NAGYSZÁLLODA

BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 16.

Interurbán telefon
József 20-62.
Telefon József 20-53.

Modernül átalakítva és renoválva, 120 szoba, gőzfűtés, lift, hideg, melegviz. Mérsékelt árak. Szobák már 8 koronától feljebb.
SZABÓ TIVADAR, igazgató.
Szíves pártfogást kér

Szolga Ferencz

és Sándor

Rimanóczy-utca 9. sz.

Kárpitosok

és diszitők.

Elősmert elsőrangu
munka. Jutányos ár.

18207—913. sz.

Hirdetmény.

A nagyvárad városi vasút r.-t. által tervezett Kolozsvári-utcai védj. I. z. kiterő átalakításának a Gilányi-utcai vonalból kiágazólag a Magyar Zsirművek r.-t. telepére tervezett iparvágánynak és a Vámház utcai vonalból kiágazólag az Emilia malomba vezető iparvágányzat által kitársanak közigazgatási bejárását a kereskedelemügyi m. kir. minister ur t. évi szeptember hó 27-én d. e. 10 órára a városháza tanács termébe fűzte ki.

Erről az összes érdekeltet azzal értesitem, hogy a közigazgatási bejárásan megjelehetnek s ott esetleges kifogásait elmondhatják, de a bejárás távollétükben is meg fog történni.

Nagyvárad, 1913. szeptember hó 16.

Bordé Ferencz,
polgármester h.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.
3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón.
Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől.
Nyakendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

8 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) sajtolásnál kevésbé megsérült finom enyhe virágillatu **piperezappant** rózsza, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva postautánvétellel: Aufferberg József Budapest, Rákosszentmihály.

Szőlőbirtokos urak figyelmébe!

Mielőtt

borsajtó

szükségeit beszereznek ne mulasszák el dusan felszerelt raktárunkat megtekinteni, a hol saját gyártmányu

vas álványos borsajtóink

többféle kivitelben előnyös árak mellett szerezhetők be.

Ruff Testvérek

lakatos és gazdasági gép műhelye.
Lukács György-u. 26.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz- és viaszkereskedése
Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907

Magyarcsékei járás főszolgabírójától.

1270—1913.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye magyarcsékei járáshoz tartozó miklórtási körjegyzőségben lemondás folytán megüresedett II-od jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen 1600 korona fizetéssel, 300 korona lakbórral, s 800 korona utiáttalánnyal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6 §-ában, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3-ában előirt képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám október hó 4-ikéig adják be.

A választás határnapját később tűzöm ki.

Magyarcséke, 1913. szept. hó 15-ikén.

Dr. Halász Elemér.

főszolgabíró.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évtámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. lértől minden nagyságban.

Fűszerelő telefonja 55 sz.

4FI YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyleg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vegek, papi és egyen-
ruhák vegyleg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

A
jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyre igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kiltűnő saját termésti
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **Abonensek naponta**
felvételnek.

Artézikutfuró vállalat
Wessely és Biró
Nagy-szalonta.

Tüzijáték kiállítás

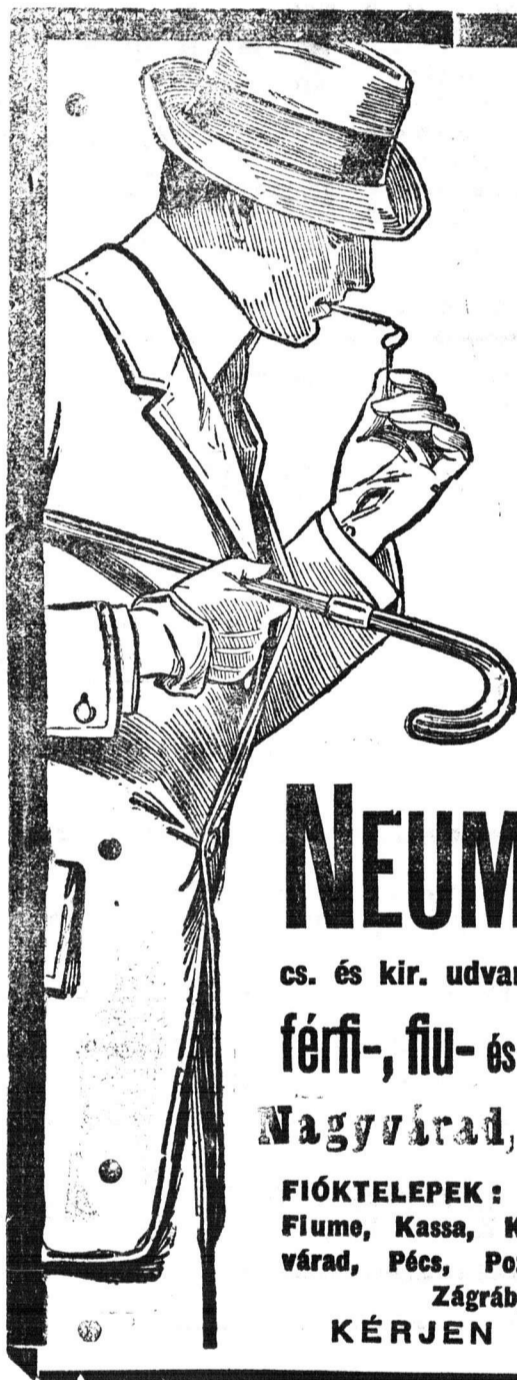
özv. **Kádár János-né**
elsőrangú fűszer- és csemegé kereskedésében.

a legelsőbbrangú különlegességek
előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

EZ
vásárol

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállítónál

férfi-, fiu- és leánykaruhatelep

Nagyvárad, Bémer-tér 4.

FIÓKTELEPEK: Arad, Brassó, Debreczen,
Flume, Kassa, Kolozsvár, Miskolcz, Nagy-
várad, Pécs, Pozsony, Szeged, Temesvár,
Zágráb, Belgrád, Sofia.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerházakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi,
de sokszor utánozott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfs-
platz.** Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott kölnivizet, kölniviz-
poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem
volna kapható az ön lakhelyén, mert a **világhírű cég** magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az
eredeti minőség.

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

Legolcsóbb bevásárlási források!

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárulom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Jenny Jenő

órás, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölköznek.

Tanuló felvétetik.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.
NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hivásra megjelenek.

Petry Árpád

órás- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tareoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Új keztüis és sérvkötő készítő!!

Keztüik mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készítettnek. Bál i keztüik 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölköznek. **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Rézágak, rézbutorok, csillárok

készítését, javítását, csiszolását, galvanizálását, fémáru ipartelepemen a legszebb stílusú kivitelben és igen olcsón eszközölközök.

Rajzok, tervek kérésre.

Számos pártfogást kér:

STERN Bémer-tér. Telefon 556.

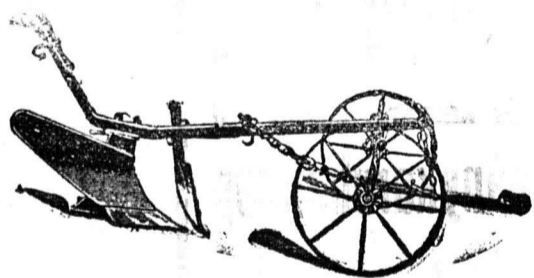
UNGHVARY JOZSEF
SZOLGÁLTATÓ ÉS GYÜMÖLCSVÁSÁRLÓ
CZEGLED (PESTMEGYE)

„ Nagyobb mennyiségű „

nemes gyümölcsfa-
csemete, boggyógyümölcsűek, vadoncok, kerti sövények,
sima és gyökeres szőlővesszők

„ stb. kaphatók. „

„ Tessék kimerítő érzőgyzékét kérni. „

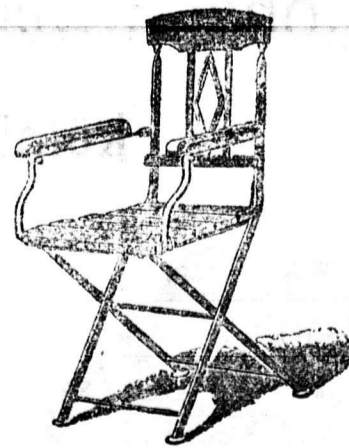
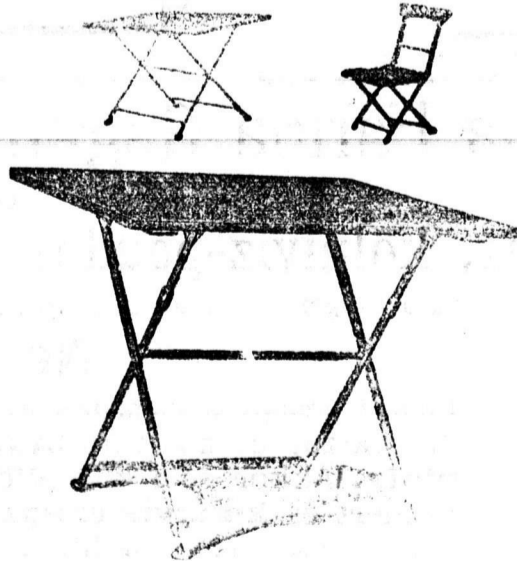
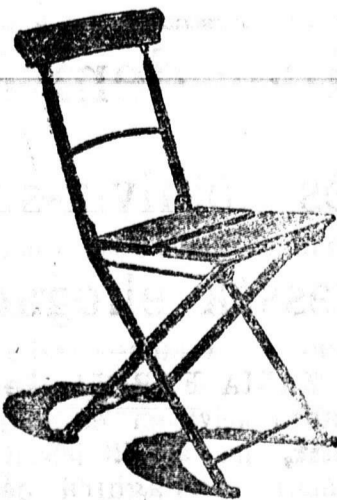
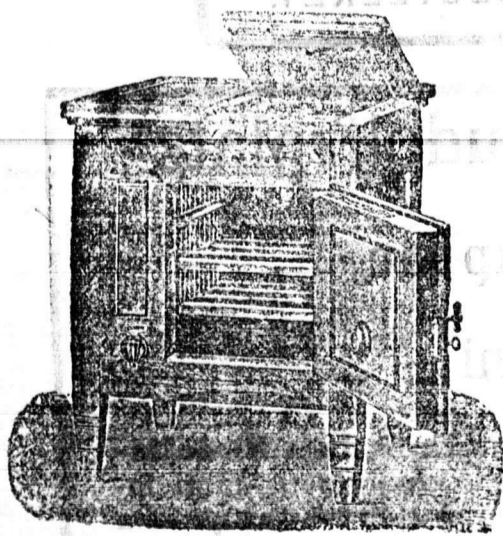

Ékék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. **Borprések, szőlő-zuzók** már most megrendelhetők jutányos árban **présfelünyomóval**, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

JEGSZEKRENYEK kerti vasbutorok, valamint konyha-fabutorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMAK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek
vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut. Telefon 390 szám.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki t. hölgyközönséget, hogy nőiszabószalonomat tetemesen megnagyobbítva

a legelsőrendűbb szabász

és

munkaerővel

láttam el, miáltal módomban van ugy

kiváló szabás, mint kivitel

tekintetében a fővárosi elsőrendű szalonokkal egyenrangú kosztümöket és francia ruhákat szállítani.

Teljes tisztelettel:

FLEGMAN

női-divatáruháza.